Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Nr. 65 (2519) **Warszawa, Piątek 6 Marca 1925 r.** **Rok XXXI.**

Niech żyje rząd robotniczy i włościański!

Warunki prenumeraty:

w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie	Zł. 4.—
bez odnoszenia	„ 3.50
na prowincji miesięczn.	„ 4.—
zagranicą	„ 6.—
Za zmianę adresu	10 groszy

Redakcja przyjmuje interesantów od 1 — 2 po poł. Za zwrot rękopisów redakcja nie odpowiada.

Administracja czynna od 9 do 5 bez przerwy. Kasa czynna od 11 do 2. Rachunki płatne w środy.

Telef. Redakcji 176-70. Admin. 120-13

ROBOTNIK

CENTRALNY ORGAN P. P. S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

Ceny ogłoszeń:

Ogłoszenia	
w tekście (przed kron.)	25 groszy
nekrologi	10 „
zwyczajne	15 „
drobne za jeden wyraz	10 „

Ceny ogłoszeń należy rozumieć za wiersz wysokości 1 milimetra

Dla poszukujących pracy 50% rabatu
Ogłoszenia w Nr niedzieln. o 25% drożej
Fantazyjne i tabele (bilanse) 50% „

Ogłoszenia przyjęte po zamknięciu Administracji o 10% drożej.

Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Redakcja i Admin. Warecka 7.
Konto czekowe P. K. O. Nr. 175.

Numer pojedyńczy 15 groszy

Towarzysze i towarzyszki! Protestujcie przeciwko zamachom reakcji na demokratyczne prawo wyborcze!

Manifestujcie w mieście i na wsi niezłomną wolę utrzymania 5-przymiotnikowego prawa wyborczego do Sejmu i Samorządu!

W dzisiejszym numerze:

O ordynację wyborczą do samorządu.

Komisja administracyjna Sejmu prowadzi obecnie debatę nad ordynacją wyborczą do gminy.

Z chwilą powstania Polski do życia niepodległego i ogłoszenia wyborów do samorządów — gdzie ich nie było, oraz do Sejmu Ustawodawczego, zdawało się, że prawo wyborcze, równe dla wszystkich obywateli Państwa, zostało w Polsce zadecydowane. Skoro jednak fala ruchu rewolucyjnego opadła, a klasa robotnicza — awangarda postępu i sprawiedliwości — została osłabiona przez kryzys i przez dezorganizacyjną działalność komunistów, endecja podniosła głowę i oto wchodzimy w epokę zamachów na 5-cio przymiotnikowe prawo wyborcze.

Za Chjeną, krok w krok, podążają reakcyjne żywioły zbogaconego chłopstwa z obozu Witosowego.

Wszystkie ujemne strony życia gospodarczego młodego Państwa wyzyskiwane będą dla walki z demokracją.

My, socjaliści, rozumiemy, że nawet demokratyczniejsza ordynacja wyborcza nie daje możności dokładnego odzwierciadlenia potrzeb i woli ludu pracującego, dopóki ludowi brak uświadomienia politycznego i dopóki masy robotnicze miast i wsi żyją w zależności ekonomicznej i duchowej od klas posiadających. Demokracja jednak jest dziś jedyną twórczą siłą, jedyną formą doskonalenia się społecznego obywateli, regulowania stosunków współżycia ludzi i rządzenia krajem.

Nic tak nie rozwija politycznie i społecznie obywatela jak poczucie odpowiedzialności za gospodarkę w Państwie czy samorządzie oraz świadomość możności naprawy zła.

Ograniczenie prawa wyborczego dla większości obywateli, zmniejsza ich odpowiedzialność, odbiera im możność wpływania w drodze legalnej na poprawę bytu, spycha na inne drogi szukania sprawiedliwości — a więc na drogę buntu i rewolty przeciw krzywdzie.

To też tam, gdzie masy robotnicze nie posiadały praw obywatelskich lub były w tych prawach ograniczone, z chwilą odczucia krzywdy, wywalczały je sobie wszelkiemi środkami, często krwawą walką z bronią w ręku zdobywały prawo decydowania o swym losie.

Ale w Polsce prawo decydowania o sobie lud pracujący w zasadzie ma. Ma je w formie uznania równych praw obywatelskich dla każdego dorosłego człowieka — ma w formie pięcio-przymiotnikowego prawa wyborczego do Sejmu i samorządów.

Walka, rozpoczęta przez nas w komisji sejmowej, będzie się toczyła nie o uświadamianie potrzeby zdobycia praw, ale *przeciw pozbawianiu większości obywateli praw nabytych, przeciwko nadawaniu przywilejów klasom posiadającym (czego się domagają się chjeno-piasty) w obronie demokracji.*

Stanowisko klasy robotniczej w tej sprawie musi być ostre i bezwzględne. Zacieśnieni w swych drobnych interesach zamożnych gospodarzy Piastowcy nie rozumieją tej konieczności historycznej. Z nadzwyczajną łatwością zapomnieli, jak przed kilku jeszcze laty byli w obozie walczących o prawo wyborcze. Skąd „przychodzi" robotnik — powiada dziś poseł Bednarczyk z Piasta — „co podatków bezpośrednich nie płaci, decydować o tem, kto ma płacić i na co podatki mają być zużyte".

Piastowscy dorobkiewicze niechaj wiedzą, że *robotnikowi nie tylko należy się to prawo, ale i będzie on decydował*, kto ma płacić i na co podatki będą zużyte. Nie o to chodzi dziś, czy wy mu pozwolicie, panowie z Chjeno-Piasta lub zabronicie, lecz o to, czy pójdzie on do tego celu drogą prawa i wyrobienia politycznego, czego my chcemy, czy też pozostawicie mu, jako jedyną drogę, drogą walki rewolucyjnej.

Należy z całą stanowczością w Sejmie i poza Sejmem wystąpić przeciwko fałszowaniu prawa wyborczego i uniemożliwić reakcyjne zakusy!

W. Uziembło.

Z Komisji Administracyjnej.

WALKA O RÓWNE PRAWO WYBORCZE.

Komisja zakończyła dyskusję ogólną nad projektem gminnej ordynacji wyborczej. Na wczorajszem posiedzeniu zabierali głos p. Karau (Zjednoczenie Niemieckie). Popiel (N. P. R.), Brzeziński (Wyzwolenie), Schiper (Koło Żydowskie), Putek (Wyzwolenie), wreszcie referent pos. Pawłowski. **Wszyscy mówcy przemawiali przeciwko zasadzie pluralności, oświadczając się za równością prawa głosowania.** W czasie dyskusji został zgłoszony wniosek Klubów lewicy wraz z ugrupowaniami mniejszości narodowych o wprowadzenie do ustawy zasady równego prawa wyborczego i skreślenie postanowień wprowadzających pluralność. Natomiast Kluby prawicowe łącznie z „Piastem" domagały się utrzymania pluralności. Co do podstaw pluralności istnieją różnice, mianowicie Zw. L. N. domaga się pluralności opartej **na cenzusie wieku, podatku, służby wojskowej i umiejętności czytania i pisania po polsku.** Przedstawiciele „Piasta" przyjmując pluralność opartą o **cenzus podatkowy,** sprzeciwiają się reszcie cenzusów. Ch. D. uznaje tylko **cenzus wieku i oświaty,** przeciwna jest natomiast cenzusowi podatku. Głosowania nad tą sprawą odroczono do przyszłego tygodnia celem dania możności klubom zajęcia stanowiska.

Na marginesie sprawozdania Purcella

LABOUR PARTY I TRADE UNIONY A SOWIETY.

Londyn, 2 marca.

Dwa miesiące upłynęły od powrotu z Rosji do Anglji delegacji związków zawodowych, zanim ogłoszono sprawozdanie, zawierające na 200 stronicach opis tego, co delegacja widziała w Rosji i jakie odniosła wrażenia ze swej podróży. Przypomnę, że podróż tę odbyło sześciu przedstawicieli angielskich Trade Unionów w listopadzie roku ubiegłego, i że w ciągu sześciu tygodni pobytu w Państwie sowieckiem nadchodziły relacje o ich przemówieniach, tak przychylne dla Sowietów i tak tendencyjne, że budziły znaczne zaniepokojenie i zdziwienie w świecie socjalistycznym. Ze zrozumiałem zainteresowaniem oczekiwano przeto oficjalnego sprawozdania.

Sprawozdanie zostało ułożone nie przez samych członków delegacji, lecz przez trzech rzeczoznawców, którzy delegacji towarzyszyli w podróży. Rzeczoznawcy ci, Anglicy, którzy w różnym charakterze przed wojną i podczas wojny przebywali dłuższy czas w Rosji, byli jednocześnie tłomaczami delegacji. Są to: kpt. Grenfell, były attaché morski W. Brytanji w Petersburgu, p. Mac Donnel, b. wicekonsul angielski w Baku i p. Young, dziennikarz i filolog, ludzie, należący do Partji Pracy i biorący udział w ruchu robotniczym stosunkowo niedawno.

***

Znamienną cechą sprawozdania jest jego dwoistość. Są w niem opisy rzeczy, pokazanych przez władze sowieckie „znatnym inostrancam" — gościom angielskim, opisy bezkrytyczne, nawet czasami naiwne, wyczuć się daje dążenie do przedstawienia stanu obecnego Rosji raczej z dobrej strony i podkreślenia faktów, stwierdzających postępy rządów sowieckich. Ale są również konkluzje, które są tem dotkliwsze dla bolszewików, że zrobione zostały przez ludzi, przychylnie zgóry usposobionych dla Sowietów.

Nie będę rozwodził się nad wielu niedokładnościami opisowej strony sprawozdania, zdradzającej nadmiar zaufania i naiwnej wiary. Są one charakterystyczne dla ludzi Zachodu, szczególnie Anglików, którzy nie słyszeli nigdy o „wsiach potiemkinowskich" i nie umieją odróżnić blagi od rzeczywistości, nie znając w dodatku języka kraju, po którym podróżują.

Ciekawsza od opisów jest tendencja sprawozdania, wyłaniająca się z przedmowy, napisanej przez samych delegatów. Delegacja angielska bynajmniej nie usprawiedliwia bolszewików i ich bezeceństw. Stara się jedynie dowieść, że bolszewicy zmienili się i że nie taki „djabeł straszny, jak go malują" — pisma burżuazyjne i politycy antisowieccy. W tym celu stwarza teorję dwojakiego rodzaju komunizmu rosyjskiego: komunizmu wojennego, który poniósł całkowitą klęskę, który odznaczał się okrucieństwami, sztuczną, przedwczesną i nieroztropną polityką gospodarczą, zburzeniem dawnej gospodarki bez wzniesienia na jej miejscu nowej—i komunizmu „nowego", który narodził się jednocześnie z Nepem, ze zmianą polityki ekonomicznej, z nawrotem do odbudowy gospodarki społecznej, do przywrócenia stałego pieniądza, do instytucji ekonomicznych świata kapitalistycznego. Delegaci stwierdzają uroczyście, że właściwie *w Rosji niema już wcale komunizmu!* System sowiecki nazywają socjalizmem państwowym albo kapitalizmem państwowym, który wyznawany rzekomo jest przez olbrzymią większość robotników rosyjskich i coraz bardziej przenika do chłopów. W końcowych słowach zalecają Państwo sowieckie uwadze Zachodu i dowodzą, że Rosja zasługuje na pomoc zagraniczną.

Ale bynajmniej *nie zalecają systemu sowieckiego u siebie* i nie mają zamiaru propagować u siebie nawet ukapitalizowanego komunizmu. „*Rewolucja rosyjska nie może być wzorem dla rewolucji brytyjskiej*" — powiadają, i dodają, że nie chcą, aby ich uważano za chwalców komunizmu rosyjskiego, albo „zwolenników zaprowadzenia ustroju komunistycznego w Anglji".

***

Jaki tedy był cel podróży Purcella i towarzyszów i czemu ma służyć sprawozdanie?

Aby odpowiedzieć na to pytanie, trzeba wziąć pod uwagę nastroje, panujące wśród robotników angielskich i ich przywódców. Robotnicy angielscy i działacze związkowi mają głęboko zakorzenione i silne, zdrowe poczucie swej przynależności klasowej, mają również dążenie do zmiany obecnego ustroju społecznego, który w Anglji, najsilniejszej potędze kapitalistycznej, szczególnie jaskrawo okazuje swe braki i krzywdzącą szerokie masy nierówność. Ale niestety, ruch robotniczy angielski nie wyszedł jeszcze poza stadjum organizacyjne i mimo swej niewątpliwej potęgi i siły, nie ma jeszcze ustalonego programu twórczego. Socjalizm wprawdzie jest

oficjalnem wyznaniem wiary Partji Pracy, ale nie jest jeszcze programem miljonów zawodowców. W stosunku do Rosji panuje sentyment: nie do komunizmu, nie do sowieckich dygnitarzy, ale do klasy robotniczej Rosji, którą bezkrytyczna delegacja Purcella uznała za istotną władczynię federacji sowieckiej i za promotorkę ustroju, najbardziej dla robotników rosyjskich odpowiedniego. Purcell i wielu innych za nim patrzą na Rosję oczyma ludzi zdziwionych i wstrząśniętych rzeczą nową i niewidzianą, oczyma sentymentalnych moralistów drobnomieszczańskich, którzy swój protest przeciwko uciskowi kapitalistycznemu i swoje dążenia do zmiany istniejącego ustroju nie umieją ująć w jasną i rozumną formułę, opartą na wiedzy i doświadczeniu, i którzy dlatego właśnie gotowi są uznać—gdzieindziej, naturalnie, nie u siebie—wszelką próbę czynu, nawet niesłusznego i nieprowadzącego do wymarzonego celu.

Wreszcie — last but not least— rzecz ostatnia, ale nie najmniejsza — dając przychylną opinję o stanie gospodarki w Rosji, angielscy działacze zawodowi dążą do wznowienia z Rosją stosunków handlowych i do zdobycia dla Anglji ogromnego rynku rosyjskiego. Ma to być środkiem najskuteczniejszym na zaradzenie klęsce bezrobocia, trawiącej Anglję.

***

Sprawozdanie drukowane odbiega daleko od przesadnych i nieostrożnych enuncjacji, robionych w samej Rosji, ale mimo to, nie powinno być brane za wyraz krytycznej opinji świadomych socjalistów. Jest dokumentem chwili, który należy brać i osądzać pod kątem widzenia obecnych nastrojów w Anglji. Tu, w Anglji, nie posłuży ono wcale propagandzie komunistycznej.

Komuniści zapewne będą starali się wyzyskać gdzieindziej niektóre rzeczy, nieopatrznie podane w dobrej wierze przez delegację angielską. Ale gdzieindziej na kontynencie, gdzie ruch robotniczy na całkiem innych tworzył się podstawach i gdzie całkiem inne panują stosunki, gdzie komuniści — których niema prawie w Anglji — skompromitowali się już doszczętnie, nawet agitacja komunistyczna, oparta na słowach angielskich działaczy zawodowych, nie odniesie już skutku. Cała podróż delegacji angielskiej i jej skutki, to zaledwie incydent nieznaczny w życiu międzynarodowego ruchu robotniczego, incydent, który nie odegra żadnej roli istotnej. *J. S.*

Odbędzie się w Sali Handlowców, ul. Sienna 16, w Warszawie, dnia 11 marca, w środę, o godz. 8 wiecz.

ZEBRANIE DYSKUSYJNE

na temat

KONKORDAT

W zebraniu wezmą udział: **senatorzy: prof. Stanisław Kalinowski, dr. Stefan Kopciński, Stanisław Nowak, wice-marsz. Jan Woźnicki. Posłowie: Tomasz Arciszewski, Kazimierz Czapiński, Zygmunt Gardecki, Zygmunt Piotrowski Juljan Smulikowski,** oraz **Władysławę Wejchert - Szymanowska.**

Bilety wcześniej do nabycia w Sekretarjacie Generalnym T. U. R., Warecka 7, w Księgarni Robotniczej, Wspólna 17, w sekretarjacie warszawskiego O. K. R., Al. Jerozolimskie 6, Administracji „Robotnika", w Związkach Zawodowych, oraz w dzień zebrania przy wejściu na salę od godz. 7.30. Bilety w cenie po 50 groszy.

Drożyzna.

POSIEDZENIE RADY SPOŻYWCÓW.

Minister spraw wewn. wyznaczył na dzień 19 b. m. czwarte posiedzenie plenarne Rady Spożywców. Przedmiotem obrad będzie: 1) komunikat Min. spraw wewn. *w sprawie utrzymania uprawnień ustawowych b. Min. aprowizacji przy Min. spraw wewn.*, 2) projekt okólnika w sprawie działalności aprowizacyjnej związków samorządowych, 3) projekt zmian regulaminu Rady Spożywców, 4) stosunek Biura Badania Cen do Rady Spożywców.

OBNIŻENIE CEN WĘGLA.

Od dzisiaj Wydział Zaopatrywania Magistratu m. st. Warszawy obniża cenę węgla dąbrowieckiego i górnośląskiego; grubego, kostki I i II z 38 zł. do 37 zł. 50 gr., orzecha I z 36 zł. do 35 zł. 50 gr., orzecha II z 32 zł. do 31 zł. 50 gr. i III z 29 zł. 50 gr. do 29 zł. za tonę z dostawą w śródmieściu loco podwórze, poczynając od półtorej tony. Za zniesienie do piwnic dolicza się półtora zł. od tony. Ceny węgla w detalicznych składach opałowych pozostają narazie bez zmiany. ł—)

LICHWA HOTELOWA.

Oddział walki z lichwą Kom. Rządu skierował świeżo do sądu do spraw lichwiarskich sprawy właścicieli hoteli: Angielskiego przy ul. Wierzbowej oraz Włoskiego przy ul. Koziej 1, oskarżonych o pobieranie nadmiernych cen za odnajmowane pokoje. Obaj odpowiadać będą z art. 19 i 23 ustawy o zwalczaniu lichwy. (—).

Sprawy skarbowe

Wydatki państwowe w marcu 1925 r.

Preliminarz budżetowy na marzec r. b przewiduje w wydatkach sumę 165,7 milj. złotych W sumie tej, obok zwykłych wydatków osobowych i rzeczowo administracyjnych, mieści się suma 38,6 milj. zł. na wydatki inwestycyjne — przeważnie w związku z nadchodzącym sezonem budowlanym i przewidywanych zamówień rządowych, oraz suma 32,1 milj. zł. na wydatki specjalne, związane z wypłatą emerytur, rent inwalidzkich i spłatą długów zagranicznych.

W wydatkach Min. Skarbu, preliminowanych w sumie 32,4 milj. zł. (w czem wydatki specjalne stanowią 24,1 milj. zł.) preliminowano między innemi na emerytury cywilne 4 milj. zł., wojskowe 800 tys. zł., na renty inwalidzkie 5,7 milj. zł., na spłatę długów zagranicznych i procentów 5,2 milj. zł., na wykup kuponu kwietniowego pożyczki dolarowej 700.000 dolarów, oraz na pokrycie wydatków z biciem bilonu zagranicą związanych, 7 miljon. zł. Wśród wydatków inwestycyjnych, 300 tys. zł. przeznaczono na wydatki budowlane władz skarbowych w Lublinie, Krakowie, Brześciu i Kielcach.

W preliminarzu wydatków Min. Spraw Wewn w sumie 19,6 milj. zł., na inwestycje preliminuje się 2,1 milj. zł

Wydatki Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ. preliminowane są w sumie 25,6 milj. zł., w czem na inwestycje 1,9 milj. zł.

W preliminarzu wydatków Min. Robót Publicznych z ogólnej sumy 6 milj. zł. przeznaczono na inwestycje 2,5 milj. zł., z czego na budowę domów urzędniczych na Kresach wschodnich 1,5 milj zł. i na pomoc na odbudowę 0,5 milj. zł.

W wydatkach Min. Pracy i Opieki Społecznej preliminowanych w sumie 3,3 milj. zł. przeznaczono na dotację dla funduszu bezrobocia 1,8 milj. zł., na opiekę społeczną 592 tys. zł., dla inwalidów wojennych 200 tys. zł. i na ubezpieczenia społeczne 86 tys. zł

Bilans Banku Polskiego.

W ciągu ostatniej dekady lutego zapas złota Banku Polskiego wzrósł o 2,5 milj. zł. (złoto to pochodzi z rozrachunków Rządu polskiego z Bankiem austro-węgierskim).

Zapas walut i dewiz zmniejszył się o 9,8 milj. zł. netto.

Portfel wekslowy wzrósł o 9,3 milj. zł., pożyczki, zabezpieczane papierami i walutami, wzrosły o 5,9 milj. zł.

Obieg biletów bankowych wzrósł o 35,5 milj. zł., natomiast rachunki żyrowe zmniejszyły się o 43,5 milj zł.

Zbliska i zdaleka.

BALONIK WIOSENNY.

Przed kilku dniami w piękny poranek naradzającej się wiosny (teraz deszcz pada zimny i brzydki i tak ponuro, jak na świecie!) spotkałem na rogu ulicy chłopca, sprzedającego baloniki. Miał przypięte do kija wiele, wiele baloników: czerwone, zielone,, ceglaste, fioletowe—były małe, były i wielkie. Gromada dzieci stała koło przekupnia i wyciągała ręce do okrągłej, lekkiej zabawki, która czyniła wysiłki, aby uciec w przestworze świata; sznurek, do kija przywiązany trzymał na uwięzi... Cieszyły się nietylko dzieci. Cieszyły się i matki i uciecha ta była tak „czynna", że jedna z nich, kupując balonik dla dziecka własnego — kupiła inny dla biedaka, co stał opodal bez matki i z żałosnym uśmiechem przyglądał się, jak znikały śliczne zabawki, do kija przytwierdzone.

Biję się w piersi, towarzysze, kupiłem i ja balonik, nawet dwa baloniki: jeden dla siebie, drugi dla przyjaciela. Jeden czewony, drugi zielony, oba śliczne. (Miały jedną tylko wadę: źle pachniały — i po kilku godzinach chciano mnie z mieszkania wyrzucić z powodu zapachu, który wydzielały). Niosłem je przez ulice i wszyscy przystawali, dziwiąc się: stary człowiek, niesie baloniki pewnie dla wnuczków. Nikt nie domyślał się, że to dla mnie i dla przyjaciela, który ma tyleż lat, co i ja.

Baloniku zielony! przyjacielu wczesnej młodości. Młodości, która nietylko była życia rzeźbiarką, jak mówią poeci, ale która pozostała treścią jedyną i istotną całego życia.

Baloniku zielony, co umkniesz w górę i wiedziesz za sobą wzrok tęskniącego serca!

Baloniku zielony, symbolu wszystkich *Utopji* naszego życia osobistego i zbiorowego wszystkich wysp, których „niema", „nie było" — „nie będzie". Wszystkich Atlantyd, „wieści znikąd" i tak dalej!

Baloniku zielony najlepszych naszych tęsknot nieziszczalnych napozór, idei i pomysłów, umiłowań „bez możliwości osiągnięcia celu"... Śmieją się z ciebie i z tych ukochań ludzie przemądrzy, ludzie przyziemni, co umieją spożywać i organizować to, co inni stworzyli w bólach tragicznych, w tęsknotach, w rozpaczy i w nadludzkiej radości, a dziś spożywając, uśmiechają się na widok tych tragicznych właścicieli „baloników zielonych": Don Kichotów, co z wiatrakami walczą, Ikarów, co chcą orły udawać, a nie widzą, że wosk topnieje w słonecznym blasku!

Baloniku zielony — ty wyobrażasz, co najpiękniejszego jest w dziejach myśli człowieczej: *marzenie*.

Ty co wiosnę powracasz na ulice wielkiego miasta!

Gdybyś znalazł sobie przytułek w sercach jego mieszkańców!

Henryk Bezmaski.

Wiec pocztowców.

Na wezwanie komitetu pocztowego P. P. S. w Warszawie zebrały się wczoraj w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa tłumy pracowników poczt., telefonu i telegrafu. Sala wypełniona była po brzegi, a wśród zebranych nie brakło również kobiet.

Zagaił zebranie tow. Godusławski; w prezydjum zasiedli tow. tow. inż. Niemirowski, Sobociński, Kolebski, Godusławski, Kopczyński i Chruściel.

Pierwszy mówca tow. pos. **Jaworowski** mówił o konieczności łączenia się pracowników umysłowych z robotnikami, a następnie zwrócił uwagę na ogólne sprawy, wewnętrzną sytuację polityczną, zamachy prawicy na prawa klasy pracującej, zamach na ordynację wyborczą i in.

Tow. pos. **Zofja Praussowa** podkreśliła specjalnie ciężką dolę pracowników państwowych. Tow. Praussowa wskazała, jak dalece dola pracownika zależna jest od stanu jego organizacji a więc, o ile pracownicy pocztowi chcą zdobyć sobie należne prawa, muszą stworzyć silną organizację, idącą wspólnie z całym zorganizowanym proletarjatem Polski.

Tow. pos. **Marek**, w znakomitem przemówieniu, rozwinął myśl o konieczności stworzenia tak potężnych szeregów robotniczych, by mogły one osiągnąć spełnienie wszystkich potrzeb robotników. Wśród gorących oklasków zebranych mówca podkreślił, że silny liczebnie związek pocztowców, nie będzie jednak zdolny do żadnej większej akcji, **o ile będzie ulegał częściowo, tak jak jest obecnie, wpływom chadecji i endecji.**

Mówca scharakteryzował obłudę chadeków, przytaczając dla przykładu postępowanie p. Korfantego, który jest rzecznikiem kapitału górnośląskiego, a jednocześnie niby to broni interesów robotniczych.

Następnie tow. Marek omówił obszernie sprawę tow. Kornickiego. Tow. Marek podkreślił, że najwyższa komisja dyscyplinarna przy Prez. Rady Ministrów **musi znieść bezprawny wyrok, wydalający tow. Kornickiego ze służby. Mówca nie wątpi, że w razie potrzeby, Związek pocztowców stanie solidarnie,** w obronie tow. Kornickiego, tak jak obecnie Związek pocztowców w Krakowie zapewnił mu tymczasowe utrzymanie.

Przemówienie swoje zakończył mówca wyrażeniem głębokiej wiary, że masa robotnicza, która zdołała obalić trony monarchów, idzie powoli, ale konsekwentnie do pełnego zwycięstwa również i w dziedzinie ekonomicznej.

Tow. pos. **Arciszewski** wykazał, że wśród pracowników pocztowych widać jednak ogromny postęp organizacyjny w ciągu ostatnich lat. Mówca przypomniał, jak niesłychane trudności miał jako minister poczt w Rządzie Moraczewskiego, nie mogąc znaleźć takich urzędników do pracy w Ministerjum, którzyby na każdym kroku nie psuli jego wysiłków, jako ministra.

Wszyscy mówcy podkreślali konieczność przystąpienia Zw. Zaw. pracowników umysłowych do Komisji Centralnej Zw. Zawodowych.

Następnie przemawiało kilku przedstawicieli Związku pocztowców, a mianowicie: tow. **Ziemichód** — o sprawie tow. Kornickiego; tow. **Godusławski** — o upośledzeniu niższej służby pocztowej; tow. **Jaskulski** — o sprawie pragmatyki służbowej; tow. **Kostro** — o konieczności opłacania przez Rząd wpisów szkolnych za dzieci prac. państwowych. W myśl wywodów uchwalono jednogłośnie szereg rezolucji, a mianowicie: 1) żądanie rewizji sprawy Kornickiego i uzyskania sprawiedliwego wyroku; 2) protest przeciwko warunkom pracy listonoszy warszawskich, zmuszanych do 11 godz. dnia pracy, lub jeszcze dłuższego; 3) żądania interwencji Związku prac poczt., telefonu i telegrafu w sprawie redukcji pracowników Warszawa I; 4) żądania: uchwalenia jaknajrychlej pragmatyki służbowej, w myśl żądań Związku; ustawowego unormowania godzin pracy nocnej; spoczynku niedzielnego i świątecznego; stosowania 8 godz. dnia pracy; rewizji ustawy uposażeniowej, znowelizowania ustawy dyscyplinarnej; udzielania, do chwili uchwalenia pragmatyki, urlopów wypoczynkowych i inne. Poczem przyjęto nast. uchwałę:

„Zebrani stwierdzają, że zrealizowanie powyższych postulatów może tylko nastąpić przy zdecydowanem staniu przy Związku Zawodowym i oparciu się o P. P. S., wyraźnie zawsze broniącą interesów mas pracujących.

Wzywają przeto ogół kolegów i koleżanek, aby jaknajliczniej wstępowali w szeregi P. P. S.".

Wiec zakończono odśpiewaniem „Czerwonego Sztandaru.

Robotnicy popierajcie swoje pismo codzienne

Zebranie delegatów łódzkiego przemysłu włóknistego

Łódź 5,.III (telefonem).

Dziś odbyło się zebranie delegatów robotniczych włóknistego przemysłu. Z referatu tow. posła Szczerkowskiego wynikało, że należy przez delegatów uświadomić ogół robotniczy o wygaśnięciu w dn. 31 marca umowy arbitrażowej. Czujność robotników musi się podwoić, gdyż Zarząd Główny Związku Włóknistego ma zamiar wszcząć nową akcję zarobkową. Na temże zebraniu, po referacie tow. Kałużyńskiego, który wyjaśnił, iż Związek Lekarzy nie może być identyfikowany ze Związkami Zawodowymi robotników, gdyż akcja jego godzi w interesy najszerszych warstw ludności, delegaci zaaprobowali stanowisko Zarządu i Rady Kasy Chorych, potępiając najsurowiej strajk lekarzy.

***

W fabryce Geyera i Poznańskiego robotnicy wrócili do pracy. U Scheiblera i Grohmana zatarg nie zlikwidowany.

Fundusz bezrobocia.

Wczoraj odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia. Zatwierdzono preliminarz budżetowy zarządu głównego i zarządów obwodowych na miesiąc marzec w wysokości **3.720.482** zł. Powiększenie preliminarza budżetowego spowodowane zostało zwiększeniem się ilości bezrobotnych w miesiącu lutym, co powoduje zwiększenie się sumy wypłacanych zasiłków.

Następnie omawiano sprawę przedłużenia okresu wypłacania zasiłków, w myśl noweli sejmowej do 26 tygodni, t. j. przedłużenia wypłaty tych zasiłków do 31 marca w ważniejszych ośrodkach przemysłowych, a więc Łodzi, Górnego Śląska, Zagłębia Dąbrowskiego etc.

Uchwalono powołać specjalną komisję, która rozważyłaby ogólną sytuację na rynku pracy i środki zaradcze dla zmniejszenia bezrobocia w Polsce. Komisja ta zdecyduje ostatecznie sprawę przedłużenia terminu korzystania z zasiłków.

W końcu ustalono: 1) przekazać w całym szeregu miejscowości czynności, związane z wypłacaniem zasiłków i ściąganiem składek instytucjom zastępczym, 2) rozciągnąć działanie ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia na miejscowości Kościerzyna i Starogard, woj. Pomorskiego oraz 3) ustalono skład osobowy Komisji odwoławczych w szeregu miejscowości.

Seminarjum prelegenckie T. U. R.

We wtorek 3 marca odbyło się ostatnie zebranie Seminarjum Prelegentów założonego przez zarząd główny T. U. R. w Warszawie — w obecności tow. sen. Kopcińskiego, tow. pos. Ż. Piotrowskiego oraz kierownika Seminarjum, tow. pos. K. Czapińskiego.

Seminarjum zostało założone przed 4 miesiącami w celu metodologicznego kształcenia młodszych prelegenckich sił T. U. R. Posiedzeń odbyło się 10. Zapisanych było 14 osób — akademików lub osób, które wyższe zakłady już ukończyły. Przeciętna frekwencja 11 — 12 osób, czyli bardzo wysoka. Zgodnie z celem Seminarjum, praca była prowadzona w kierunku metodologicznym — **jak** należy wykłady opracowywać i wygłaszać, jak dyspozycje układać i t. p.

Ćwiczenia te były prowadzone w związku z tematem zasadniczym — **Historja Socjalizmu.** Ten obszerny temat podzielono na 9 wykładów. Każdy wykład był najczęściej opracowywany przez 2 referentów. Po wygłoszeniu wykładu lub odczytaniu szczegółowej dyspozycji prowadzona była obszerna dysputa w związku z treścią wykładu oraz jego ujęciem metodologicznem przez referentów. Przy końcu każdorazowej dysputy referenci odpowiadali na zarzuty członków Seminarjum oraz kierownika.

Dysputy zazwyczaj były bardzo ożywione. Opracowano w ten sposób 9 wykładów: 1) Socjalizm pierwszych chrześcjan, 2) Tomasz Morus i Campanella, 3) Socjalizm w dobie W. Rewolucji Francuskiej, 4) Saint Simon i inni utopiści francuscy, 5) August Blanqui, 6) Lassal, 7) I Międzynarodówka, 8) II Międzynarodówka, 9) Główne etapy polskiej myśli socjalistycznej.

Opracowane dyspozycje mają być złożone w zarządzie głównym TURa, który zastanowi się nad wydaniem ich dla szerszego użytku. Zarząd główny TUR dał środki na stworzenie bibljoteki przy Seminarjum; z zagranicy sprowadzono cały szereg dzieł

Prelegenci Seminarjum już pracują czynnie przy TUR, wygłaszając odczyty dla robotników w Warszawie i okolicach. Pierwsza próba wystąpienia członków Seminarjum na nieco większą skalę odbędzie się w piątek 6 marca. Tow. T. Janiszowski wygłosi publiczny odczyt o Saint-Simonie.

Praca Seminarjum była intensywna i za-

pewne da znaczne wyniki praktyczne. Między innemi może—bodaj w pewnej mierze—zapobiegnie brakowi sił wykładowych dla tematów związanych z historją i teorją Socjalizmu. Byłoby rzeczą b. pożądaną, aby jeszcze kilka większych ośrodków T. U. R. utworzyło podobne Seminarja.

Członkowie kończonego Seminarjum wyrazili żywą chęć urządzenia jeszcze 2-go podobnego Seminarjum — tym razem na tematy z **bieżących** zagadnień Socjalizmu (Komunizmu, Demokracji i t. p.), TUR przyjął to życzenie. Kierownikiem tego II Seminarjum będzie znowu Tow. K. Czapiński. Pierwsze zebranie w nadchodzącą środę.

O JAKĄ REFORMĘ ROLNĄ WALCZY P. P. S.

Nowa „Latarnia“.

Ukazał się już lutowy zeszyt „Latarni“, zawierający pracę tow. posła Jana Kwapińskiego p. t. „O JAKĄ REFORMĘ ROLNĄ WALCZY POLSKA PARTJA SOCJALISTYCZNA“.

Na początku swej popularnej broszury autor szkicuje w krótkich słowach historję stosunków rolniczych w Polsce, objaśniając czytelników, skąd się wzięły wielkie majątki obszarników. Dalej przedstawia współczesny stan gospodarki rolnej w Polsce, podając główne cyfry, charakteryzujące wzajemny stosunek liczebny bezrobotnych i małorolnych z jednej, obszarników zaś z drugiej strony.

Dalej autor przedstawia historję walki o reformę rolną w Polsce Niepodległej. Mówi czytelnikom o reformie rolnej z r. 1919 i 1920, podając główne cechy ówczesnych ustaw oraz ówczesny układ sił społecznych w Polsce. Potem przedstawia chjeno-piastowe zamierzenia w zakresie reformy rolnej z roku 1923 przeprowadzając stanowczą krytykę chjeno - piastowych celów i porównywając tą robotę z reformą rolną zagranicą (Łotwa). Następnie autor streszcza stanowisko socjalistyczne na partyjnym kongresie w Krakowie w 1924 r. W końcu przedstawia czytelnikowi krytycznie nowy projekt rządowy ministra Kopczyńskiego z roku 1925.

Nowa ta „Latarnia“ jest wydawnictwem niezmiernie ważnem dla rozpowszechnienia w okręgach wiejskich, wśród bezrolnych i małorolnych. Polecamy ją gorąco uwadze organizacji partyjnych.

Zamawiać w C. K. W. P. P. S., Warecka 7, Warszawa.

W tych dniach ukaże się nowa trzyarkuszowa broszura tow. posła K. Czapińskiego p. t. „Kościół a Polska“ (Konkordat Polski z Rzymem).

Zamawiać w C. K. W. P. P. S.

O rozwody prawosławne.

W Prezydjum Rady Ministrów pod przewodnictwem Ministra Thugutta odbyła się onegdaj konferencja w sprawie t. zw. prawosławnych rozwodów. W naradzie wzięli udział Min. Sprawiedliwości p. Żychliński, Min. wyznań i oświaty p. Zawidzki, prof. Uniw. War. Lutostański, posłowie: Chełmoński, Łypacewicz i tow. dr. Marek oraz referenci poszczególnych Ministerjów.

Przedmiotem narad były coraz częstsze obecnie rozwody, przeprowadzane w konsystorzu prawosławnym warszawsko - chełmskim,które — zdaniem niektórych kół — nie są oparte na przepisach ustawy. Sprawą tą interesuje się także Prezydent Rzplitej, który równie jak członkowie Rządu otrzymuią skargi od osób poszkodowanych. Na konferencji tej stwierdzono ogólnie, że stosunki w Państwie w dziedzinie prawodawstwa małżeńskiego są nieznośne. Na terenie Polski istnieje cały szereg wyznań, które w myśl Konstytucji mają zagwarantowane dla siebie prawa. Ustawa o małżeństwie z r. 1836 narzucona Polsce przez najbardziej reakcyjnego cara Mikołaja I, ma charakter ściśle wyznaniowy, skutkiem tego interes Państwa nie znajduje uwzględnienia, albowiem prawa kościelne poszczególnych wyznań albo się z nim nie liczą, albo są z nim wręcz sprzeczne.

Odnośnie do sprawy rozwodów prawosławnych podniesione zostało twierdzenie, że sporne jest, czy przepisy prawne, na których konsystorz prawosławny się opiera, dotąd obowiązują czy nie. W każdym razie nowelizacja tych przepisów byłaby szkodliwa, bo jakiekolwiek zmiany w zmurszałym prawie z r. 1836 mogą tylko sprawie zaszkodzić. Jedynem wyjściem z sytuacji jest **reforma prawa małżeńskiego** w duchu interesów Państwa i z uwzględnieniem potrzeb Narodu. Projekt gotowy jest w Komisji Kodyfikacyjnej. O ile chodzi o środki natychmiastowe przeciwko zaczepianemu przez pewne koła postępowaniu konsystorza prawosławnego, to zwrócono uwagę, że istnieje projekt tak Rządu, jak i poselski o uchyleniu ograniczeń Kościoła katolickiego, w którym to projekcie możnaby poczynić pewne zmiany dla zaradzenia dotychczasowym praktykom.

P. wicepremjer Thugutt po trzygodzinnych naradach zamknął konferencję komunikując, że weźmie pod uwagę wyrażone opinje.

Kronika zagraniczna.

— 28 lutego odbyło się w Pradze posiedzenie Egzekutywy partji komunistycznej Czechosłowacji, na którem zajmowano się sprawą wydalenia posła Bubnika, rozłamem wewnętrznym, oraz skandalami, ujawnionemi w ostatnich miesiącach. Moskwa przysłała aż 6 delegatów. Posiedzenie było bardzo burzliwe i zakończyło się zwycięstwem „lewicy“, rządzącej obecnie partją. Rezolucja Szmerala, żądająca odwołania uchwały o usunięciu Bubnika aż do decyzji specjalnej konferencji, upadła, wobec czego Szmeral oświadczył, że zrzuca z siebie odpowiedzialność za dalszy rozwój zatargów w partji. Przeszła natomiast rezolucja Hakena, obecnego przywódcy partji, zatwierdzająca wydalenie Bubnika, udzielająca ostrej nagany organizacji w Bernie (która opowiedziała się przeciwko obecnemu kierownictwu i owładnęła redakcją pisma) i polecająca zwołanie konferencji ogólnej po kongresie Kominternu w kwietniu.

Przedstawiciele Kominternu usilnie zabiegali u Szmerala, by cofnął swą rezolucję, ale bezskutecznie. Zgodzili się natomiast na wydalenie z partji Horna i Bercika, oskarżonych o przestępstwa natury kryminalnej i etycznej, oraz zawieszenie Seidlera.

— Zarząd niemieckiej partji socjalistycznej uchwalił powołać do życia fundację im. Fryderyka Eberta.

Prasa niemiecka, z nielicznym wyjątkiem skrajnie prawicowych i komunistycznych świstków, wysoko podnosi zasługi zmarłego prezydenta dla republiki niemieckiej. Do zarządu partji napływają kondolencje z całego świata, ze wszystkich niemal miast niemieckich, oganizacji partyjnych, związków zawod. i t. d. W masach robotniczych żałoba po zmarłym jest niemal powszechna. W różnych miastach czczą pamięć Eberta przez zamianowanie jego imieniem ulic, statków i t. p.

— W Kolonji otwarto 2 b. m. konferencję międzynarodową robotników hutniczych, obesłaną przez 128 delegatów z 14 krajów. **Stwierdzono, że z wyjątkiem Niemiec i polskiego Górnego Śląska,** wszędzie istnieje 8-godzinny dzień pracy (praca na trzy zmiany). Delegat angielski oświadczył, że hutnik angielski za 8 godz. pracy otrzymuje 120 mk. tygodniowo, niemiecki zaś za 12 godzin tylko 50 mk. (W Polsce jest jeszcze gorzej!). Przyjęto rezolucję, zapewniającą metalowcom niemieckim poparcie Międz. metalowców w ich walce o przywrócenie 8-godz. dnia pracy. Przewodniczący niemieckiego Zw. Met., Diesemann, omówił sprawę tworzącego się europejskiego kartelu żelaznego. Wskazał on na niebezpieczeństwa, grożące stąd robotnikom. Uchwalono rezolucję, wypowiadającą się przeciwko kartelowi i żądającą porozumienia między państwami. Zwłaszcza w rokowaniach o układy handlowe winni brać udział przedstawiciele związków zawodowych.

Wolne miejsca

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Warszawie poszukuje kandydatów z dobremi świadectwami i referencjami do obsadzenia następujących posad:

DLA BEZROBOTNYCH ZAMIESZKAŁYCH W WARSZAWIE.

W Oddziale dla umysłowo pracujących (Ciepła Nr. 21, telefon 232-16): 1 maszynistki ze znajomością niemieckiego i stenografji, 2 wychowawczyń do dzieci, 1 korespondentki francuskiej z maszyną, pożądana stenografia polska, 1 korespondentki francusko-polskiej z maszyną, 1 stenografistki polskiej z gruntowną znajomością niemieckiego języka, 8 agentów do zbierania ogłoszeń, 2 agentów do sprzedaży papieru, 1 technika, obznajmionego z kalkulacją i kosztorysami, 1 inkasenta z kaucją 500 zł, 1 pomocnika buchaltera.

W Oddziale dla robotników i rzemieślników (Ciepła 21, tel. 123-65). 1 specjalisty do gotowania piwa, 1 tokarza na rewolwerówki, 2 traserów, 2 kotlarzy żelaznych, 1 majstra garncarskiego, 5 stolarzy meblowych i na białą robotę, 1 stolarza na trumny, 2 lakierników meblowych, 1 introligatora galanteryjnego, 3 krawcowych.

W Oddziale dla służby domowej (Ciepła 21, tel. 152-27): 1 lokaja, 83 służących.

NA WYJAZD.

W Oddziale dla Umysłowo Pracujących, 1 nauczyciela z maturą seminar. do szkoły rolniczej, 1 nauczyciela gimnastyki, 12 nauczycieli z 6-cio klasowem wykształceniem do szkół powszechn., 6 nauczycieli z pełnemi kwalifikacjami, 2 nauczycieli polonistów, 1 nauczyciela rysunków i robót słójdowych, 2 drogomistrzów z kilkoletnią praktyką, 2 techników drogowych z dłuższą praktyką, 1 pomocnika geometry, 1 kierownika oddziału drogowego, 1 felczerki - pielęgniarki do sanatorjum, 1 felczera weterynarji, 1 dentystki, 10 lekarzy wolnopraktykujących, 2 lekarzy rejonowych i okręgowych do Sejmików, 2 ordynatorów - lekarzy z praktyką psychjatryczną, 2 lekarzy asystentów z praktyką psychjatryczną, 1 ogrodnika, 1 bony-wychowawczyni do 7-mio miesięcznego dziecka.

W Oddziale dla robotników i rzemieślników: 1 kierownika warsztatów tokarsko - ślusarskich, 1 kucharza, 1 kowala wiejskiego, 1 mechanika do naprawy maszyn do pisania, 1 szewca-cwikiera, 1 fryzjera damskiego, 1 młynarza, 2 garbarzy, 6 giserów

KRONIKA PARLAMENTARNA.

Z KOMISJI WOJSKOWEJ.

Ustawa o naczelnych władzach wojskowych.

Na wczorajszem posiedzeniu komisji przyjęto art. 6 i 7 do rozdz. I-go, zatytułowanego „Prezydent Rzeczypospolitej“.

Pos. **Stef. Dąbrowski** (Zw. L. N.) przedłożył nowy rozdział II zamiast dawniejszego. W rozdziale tym jest mowa o tworzeniu Rady Obr. Państwa, o odpowiedzialności Rządu, oraz poszczególnych ministrów za nieprzygotowanie obrony.

Nad tym nowym projektem rozwinęła się dyskusja, z której wynikła konieczność uzgodnienia tego artykułu pomiędzy referentem a Min. Spr. Wojsk. W jednym z artykułów projektu uznano wyrażenie „Rząd uznaje cele wojny“ za niepotrzebne.

Pos. **Zamorski** (Zw. L. N.) był za otrzymaniem tego ustępu, ponieważ stosunek wzajemny władz u nas nie jest dostatecznie wyjaśniony.

Pos. tow. **Malinowski** oświadczył, że jedynym celem, dla którego utrzymujemy armję, jest obrona Niepodległości i Rzeczypospolitej. Cel ten jest wszystkim znany. Innych celów Rząd mieć nie może i dlatego ustęp powyższy jest zgoła w ustawie zbyteczny.

Na tem dyskusję przerwano.

Z KOMISJI REFORM ROLNYCH.

Komisja przystąpiła wczoraj do szczegółowej dyskusji nad rządowym projektem ustawy o wykonaniu reformy rolnej.

Zgodnie z propozycją referenta p. Makulskiego przed art. 1 przyjęty został nowy artykuł deklaratywny, mówiący o tem, na czem będzie oparty ustrój rolny Rzeczypospolitej, w brzmieniu projektu Klubu „Wyzwolenia“, z pominięciem ustępu, dotyczącego **upaństwowienia lasów.** Następnie wywiązała się dyskusja na temat stosunku do dóbr martwej ręki (kościelnych) przyczem komisja większością głosów prawicy i „Piasta“ postawiła kwestję tę dotyczącą gromadzenia zapasów ziemi odroczyć do czasu rozstrzygnięcia sprawy **Konkordatu** w Sejmie.

Dalszy ciąg dyskusji dzisiaj.

KOMISJA PRAWNICZA

pod przewodnictwem tow. d-ra Marka przeprowadziła wczoraj dyskusję ogólną nad projektem ustawy o zaostrzeniu kar za szpiegostwo na terenie Małopolski. Po referacie pos. Matakiewicza wyrażono opinję, że Rząd powinien wystąpić z projektem **jednolitego unormowania** sprawy obrony Państwa przed szpiegostwem, a nie nowelizowania **poszczególnych przepisów,** co wywołuje tylko chaos. Również uchwalono, by w dalszych naradach brał udział przedstawiciel Min. Spraw Wojsk. Następnie, zgodnie z projektem rządowym Komisja udzieliła upoważnienia Rządowi do r. 1926, w ciągu którego to czasu Rząd będzie miał prawo stosować ulgi dla **aplikantów sądowych,** nie posiadających pełnych ustawowych kwalifikacji.

Z KOMISJI BUDŻETOWEJ.

Budżet Ministerjum Kolei.

Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej Komisji Budżetowej przystąpiono do ogólnej dyskusji nad budżetem Minist. Kolei. Dłuższe przemówienie wygłosił Min. Tyszka, który wykazał oszczędności, uzyskane drogą redukcji personelu w r. 1924 oraz oszczędności, osiągnięte w paliwie.

Prezes Najw. Izby Kontroli Państwa, p. Żarnowski mówił o wykonaniu budżetu Min. Kolei na r. ub., przyczem podniósł, że NIKP wykryła cały szereg usterek gospodarczych, jednakże ze strony Ministerjum stale spotykała się z dobrą wolą w kierunku współpracy.

Pos. **Kwiatkowski** (Ch D.) podnosi fatalną gospodarkę drzewną i leśną w dyrekcji wileńskiej i radomskiej. Mówca zapytuje o dotychczasowe rezultaty śledztwa w tej sprawie. Dalej podkreśla, że taryfy nasze wyższe są naogół od 25 do 118%, niż przed wojną.

Pos. **Bartel** (Wyzw.) postawił cały szereg zarzutów co do gospodarki opałowej, podkreślał brak organizacji, napiętnował nadużycia, podkreślił, że taryfa osobowa w Polsce jest najdroższa. **W końcu oświadczył, że stronnictwo jego do gospodarki Ministra Tyszki nie ma zaufania.**

Pos. **Głąbiński** (ZLN.) wytykał panujący w administracji kolejowej korupcjonizm i rozwielmożniający się ze szkodą dla gospodarki kolejowej protekcjonizm. Mówca poruszył kwestję wykrytych nadużyć, konstatując, że stanowisko p. Ministra w tej sprawie nie zadowala go, gdyż uważa, że nadużycia powinny być bezwzględnie tępione.

Pos **Ostrowski** (Piast) wskazuje na brak polityki taryfowej.

Pos. **Michalski** (Ch. N.) stwierdza, że rozporządzenie Prezydenta Rezczypospolitej o podstawach dla eksploatacji kolei państwowych, de facto żadnego wyodrębnienia nie wprowadza i jest kompromitacją. Mówca wykazuje, że koleje są w gruncie rzeczy deficytowe i że przy obecnym systemie organizacji administracyjnej, również r. 1925 będzie zamknięty deficytem. Przechodząc do omówienia spraw personalnych, p. Michalski zwrócił uwagę na wielki nadmiar personelu. Niżsi funkcjonarjusze kolejowi — zdaniem mówcy — pobierają o 100, 200 i 300 proc, większe płace, niż przed wojną, podczas gdy wyżsi urzędnicy, ze studjami i wysokiemi kwalifikacjami, pobierają znacznie mniej.

Na tem dyskusję przerwano.

Z KOMISJI OCHRONY PRACY

Komisja na wczorajszem posiedzeniu rozpatrywała wniosek tow. tow. Marka i Bobrowskiego w sprawie wypełnienia przez Rząd polski obowiązków, wynikających z przejęcia funduszów zakładu pensyjnego Zw. austrjackich kolei lokalnych i wązkotorowych.

Według uzasadnienia i według referatu posła tow. **Regera,** rzecz przedstawia się w ten sposób, że w b. Austrji istniał na podstawie rozporządzenia ministerjalnego, a nie ustawy — instytut pensyjny zw. austrjackich kolei lokalnych i kolejek wązkotorowych w Wiedniu, do którego należeli wszyscy pracownicy tramwajów w Krakowie, Lwowie, Bielsku, Cieszynie i innych miejscowościach b zaboru austrjackiego.

Po przewrocie, dalsze ubezpieczanie pracowników tramwajowych w tym instytucie zostało przerwane już w r. 1920, od grudnia zaś 1922 r. przestano wypłacać renty nawet tym, którzy już dawniej byli spensjonowani; również wdowom i sierotom nic odtąd nie wypłacono. Według statutu, członkowie mieli możność za opłatą dodatkowych premji „zakupić“ sobie nawet do 10 lat członkostwa, celem uzyskania wyższych rent.

W samym Krakowie było 10 takich, którzy zakupili po 10—12 lat. Krzywda tych starszych pracowników tramwajowych, pozostałych wdów i sierot domaga się aby Rząd niezwłocznie wykonał swój obowiązek. (Rząd nawiasem mówiąc, w myśl art 275 Traktatu w Saint Germain, obowiązany był — bez względu na niedokonany jeszcze podział pozostałych funduszów zakładu pensyjnego między Państwa sukcesyjne—natychmiast po podpisaniu Traktatu przystąpić do wypłaty wszystkich zaległych i bieżących rent.)

Pos. **Puchałka** (Ch.-D.) stanął na odmiennem stanowisku i był zdania, że o wypłacaniu rent lub o dalszem ubezpieczaniu pensyjnem prac. tramwajowych mowy być nie może i pozostały kapitał, który pos. Puchałka szacuje na około 7 tys. złotych, należy rozdać między b. członków.

Ponieważ Min. nie przysłało swego przedstawiciela, przeto, na wniosek posła **Trepki** (Zw. Lud. Nar.), ostateczne załatwienie tej pilnej sprawy odroczono do następnego posiedzenia.

PORZĄDEK DZIENNY

dzisiejszego posiedzenia Sejmu o godz. 3 popoł.

1) Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy notarjalnej, obowiązuiacej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

2) Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie niektórych postanowień: 1) ustawy z dnia 14.V 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego, 2) ustawy z dnia 9.VII.1924 r. oraz o uchyleniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 16.7. 1920 r. o opłacie stemplowej od sprzedaży przedmiotów zbytku.

3) Pierwsze czytanie projektu ustawy o przeniesieniu kredytów w budżecie na rok 1924.

4) Pierwsze czytanie projektu ustawy o straży celnej.

5) Sprawozdanie Kom. Rolnej o wniosku posła Ziętka i tow. z Klubu P. S. L. w sprawie wydania przez Rząd rozporządzenia, zezwalającego na sprzedaż jesienną drzewa budulcowego z lasów państwowych drogą licytacji. Ref. pos. Janeczek.

6) Dalszy ciąg dyskusji nad sprawozdaniem Komisji Robót Publicznych o projekcie ustawy o mierniczych przysięgłych. Ref. pos. Posacki.

7) Sprawozdanie Kom. Admin. o wnioskach posłów: 1) Maks. Malinowskiego i tow. z Klubu Zw. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie zbyt wysokich grzywien, wyznaczonych przez sądy pokoju i orzeczenia administracyjne za drobne przewinienia porządkowe; 2) Kazimierza Bagińskiego i tow. z Klubu Zw. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie nieuzasadnionego masowego sporządzania protokółów (doniesień) przez policję państwową na wsi. Ref. pos. Bagiński.

8) Sprawozdanie Kom. Skarbowej o rządowym projekcie ustawy o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich oraz o wniosku pos. Łażewskiego i tow. w sprawie wymierzania i poboru podatku państwowego od nieruchomości. Ref. pos. Michalski.

KRONIKA POLITYCZNA.

O ZATRUDNIENIE BEZROBOTNYCH.

W sobotę w Min. Skarbu pod przewodnictwem p. Premiera Grabskiego, ma się odbyć konferencja międzyministerjalna w sprawie programu zatrudnienia bezrobotnych w Łodzi i Zagłębiu Dąbrowskiem.

ODSZKODOWANIE PRACOWNIKÓW FABRYK TYTUNIOWYCH.

Wskutek wszczętej przez Zrzeszenie Polskich Pracowniczych Zw. Zaw. akcji w kierunku przyznania pracownikom umysłowym prywatnych fabryk tytuniowych, którzy stracili posady w związku z przejęciem tych fabryk przez Monopol — sześciomiesięcznego odszkodowania, co ustawa o Monopolu Tytuniowym przewidywała jedynie w stosunku do robotników fizycznych, Sejm i Senat przyjął ustawę, na mocy której zostało przyznane takie odszkodowanie wszystkim pracownikom, którzy pracowali w wymienionych fabrykach co najmniej od pół roku przed ich przejęciem przez Monopol i pobierali nie wyżej, niż 600 zł. w ostatnim miesiącu przed zwolnieniem.

Obecnie Min. Skarbu opracowuje do tej ustawy rozporządzenie wykonawcze, jakie ukaże się w dniach najbliższych, poczem rozpoczęta będzie wypłata odszkodowań.

O ROZWÓJ MIAST.

W Prezydjum Rady Ministrów odbyła się wczoraj pod przewodnictwem Premiera Grabskiego narada z udziałem wice-premiera Thugutta, ministrów Ratajskiego, Kiedronia i Rybczyńskiego oraz posłów i senatorów. Przed-

miotem narady był projekt noweli do ustawy o rozbudowie miast.

Ze Zw. P. P. S. w naradzie brał udział pos. tow. A. Hausner.

***

Premier Grabski przyjął wczoraj posła czechosłowackiego w Warszawie, p. Fliedera.

ARESZTOWANIA W WARSZAWIE.

W ciągu dnia wczorajszego w Warszawie policja polityczna zatrzymała 7 osób do sprawdzenia, podejrzanych o działalność komunistyczną.

UŁATWIENIA DLA WĘGLOWEGO ZAGŁĘBIA KRAKOWSKIEGO.

P. minister przemysłu i handlu inż. Kiedroń przyjął w dniu wczorajszym delegację górników z kopalń węglowych zagłębia krakowsko-chrzanowskiego Delegację prowadził poseł Żuławski. Delegaci przedstawili p. ministrowi potrzebę ułatwień dla zagłębia krakowsko - chrzanowskiego przy zbycie węgla, motywując to tem, że w czasach ostatnich na tle redukcji zamówień zarządy kopalń dokonywają dotkliwej redukcji robotników. Odegra tu największą rolę Ministerjum kolei żelaznych, które udziela największych zamówień kopalniom górnośląskim i Zagłębia Dąbrowskiego. Inż. Kiedroń obiecał rozpatrzyć postulaty delegacji, odnosząc się przychylnie do wyłuszczonego postulatu.

KONFERENCJA W SPRAWACH KRESOWYCH.

Wczoraj odbyła się w Prezydjum Rady Ministrów, z udziałem wicepremjera Thugutta, wiceministra spraw wewnętrznych Smólskiego i p. Zabierzowskiego, konferencja w sprawie działalności władz administracyjnych I instancji na ziemiach wschodnich. Omawiano sprawy obywatelstwa, roków administracyjnych, etatów starościńskich, kar administracyjnych i systemu orzecznictwa administracyjno - karnego Poruszono również sprawę podjęcia intensywnej akcji odbudowy. Uchwalono w tych sprawach szereg wniosków, które mają być niebawem wprowadzone w życie.

ZMIANY W GŁÓWNYM URZĘDZIE PRZYWOZU I WYWOZU.

Prezes Gł. Urzędu Przywozu i Wywozu, znajdującego się obecnie w stanie likwidacji, p. J. Różycki ustąpił z dniem 1 marca z zajmowanego stanowiska. Miejsce jego zajął p. Morzycki, były szef Wydziału handlu zagranicznego w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej w Gdańsku.

ZGON GENERAŁA ANTONIEGO KACZYŃSKIEGO.

Wczoraj w nocy zmarł na atak serca generał Antoni Kaczyński. były długoletni szef departamentu artylerji M. S. Wojsk.

Gen. Kaczyński pełnił ostatnio obowiązki zastępcy generalnego inspektora artylerji.

bliki Eberta, dzisiaj w południe wstrzymano we wszystkich fabrykach i zakładach handlowych prace na przeciąg 5 minut. Stanęły również na 5 minut tramwaje i koleje.

Berlin, 5 marca. (PAT.). Wobec doniesienia, jakoby podczas wczorajszego pogrzebu Eberta szereg osób poniosło śmierć, a 1000 osób było ranionych, Biuro Wolffa donosi. iż wiadomości te są zmyślone. Wypadków śmierci nie było. Z powodu ścisku 12 osób odniosło rany, a kilkaset osób zemdlało.

KANDYDATURA DR. JARRESA.

Berlin, 5 marca. (PAT.) „Vossische Zeitung" potwierdza wiadomość, podaną już przez dzienniki, że nacjonaliści i ludowcy postawią prawdopodobnie wspólnego kandydata na prezydenta republiki w osobie d-ra Jarresa, b. wicekanclerza w gabinecie Marxa, a obecnie ministra spraw wewnętrznych.

Berlin, 5 marca. (PAT.) Jak dowiaduje się Biuro Wolffa, na posiedzeniu niemiecko - narodowej frakcji parlamentu zakomunikowano wiadomość, że niemiecka partja ludowa, niemiecka partja narodowa, bawarska partja ludowa i zjednoczenie ekonomiczne nawiązały kontakt, w celu wystawienia wspólnej kandydatury na prezydenta Rzeszy. Sprawy jednak osoby kandydata nie rozpatrywano. Narady będą prowadzone w przyszłym tygodniu po powrocie do Berlina wszystkich przywódców wymienionych stronnictw.

Strajk kolejowy w Saksonji.

Drezno, 5 marca. (PAT.) Strajk robotników kolejowych objął nietylko drezdeńską dyrekcję kolejową, lecz również okręgi Chemnitz i Riesa. Dyrekcja drezdeńska wezwała pracowników kolejowych do podjęcia pracy do godz. 2 po poł., zapowiadając, że wszyscy ci, którzy do tej godziny nie zgłoszą się, będą uważani za wydalonych. Dzisiaj rano strajk rozszerzył się również na węzeł kolejowy w Chociebużu.

Elberfeld, 5 marca. (PAT.) Na zgromadzeniu urzędników kolejowych postanowiono podjąć kroki, celem poparcia strajku robotników kolejowych w obrębie dyrekcji drezdeńskiej.

Rząd Ismeta Paszy

Angora, 5 marca. (PAT.). **Zgromadzenie Narodowe uchwaliło rządowi Ismeta Paszy votum zaufania 155 głosami przeciwko 23. Tekę spraw zagranicznych w nowym gabinecie objął Tewfik - Ruchbi bej.**

PROGRAM RZĄDU.

Londyn, 5 marca. (PAT.) Jak donoszą z Angory, nowy premjer Ismet Pasza przedstawił w zgromadzeniu narodowem program rządu. Program ten pod względem praktycznym prawdopodobnie w niczem nie zmieni dotychczasowej polityki rządowej.

Na zebraniu stronnictwa ludowego Ismet Pasza zakomunikował, że rząd jest zdecydowany zaprowadzić sądy doraźne w miejscowościach, objętych powstaniem, pozatem rząd ma zamiar zamknąć wszelkie organizacje, których działalność wywiera ujemny wpływ na sytuację wewnętrzną kraju.

SUKCESY POWSTAŃCÓW KURDYJSKICH.

Angora, 5 marca. (PAT.) Oddziały powstańców, odepchnięte od Kharpout i Paco, po przeprowadzeniu koncentracji, pomaszerowały wczoraj dwoma kolumnami na Arganę, którą zajęły po bitwie z wojskami regularnemi.

TELEGRAMY

Niemiecka propozycja paktu gwarancyjnego.

PÓŁURZĘDOWY KOMUNIKAT NIEMIECKI.

Berlin, 5 marca. (PAT). W sprawie rokowań między Niemcami a aljantami na temat paktu gwarancyjnego, biuro Wolffa donosi w nocie półoficjalnej, że informacje opublikowane przez prasę zagraniczną łącznie z ostatnią wiadomością Havasa w tej mierze nie odpowiadają w zupełności istotnemu przebiegowi wypadków. Prawdą natomiast ejst, że w ciągu ostatnich miesięcy, kwestja bezpieczeństwa poruszana była wielokrotnie w rozmowach dyplomatycznych, jakie szefowie misji niemieckiej mieli z przedstawicielami rządów, przy których byli akredytowani. Informacja Havasa jakoby rząd niemiecki zabiegał u rządu angielskiego celem zakomunikowania swoich propozycji interesowanym mocarstwom za pośrednictwem rządu angielskiego jest nieścisła. Rząd niemiecki zwrócił się sam do wszystkich zainteresowanych rządów aljanckich i zakomunikował im swój zasadniczy pogląd na sprawę bezpieczeństwa, zwracając jednocześnie uwagę na rozmaite warunki w których zdaniem rządu niemieckiego kwestja bezpieczeństwa mogłaby znaleźć rozwiązanie. Rząd niemiecki jednak nie przedłożył żadnych definitywnie sformułowanych propozycji ani też nie powziął inicjatywy formalnych rokowań. W konwersacjach dotychczasowych chodziło głównie o przedstawienie rządom aljanckim stanowiska niemieckiego wobec poszczególnych zainteresowanych państw sąsiednich i o wskazanie na możliwe traktaty, które, dając satysfakcję rządom zainteresowanym, mogłoby doprowadzić do uspokojenia Europy. Jednak o ile chodzi o Niemcy, dotychczasowa dyskusja w sprawie określenia projektu paktu gwarancyjnego nie miała jeszcze miejsca i nic nie wskazuje na datę, w której mogłoby przyjść do takiej dyskusji. W zakończeniu noty biuro Wolffa oznajmia, że rząd niemiecki nie uważa za stosowne ogłaszać szczegółów powyższych rozmów, sądząc, że opublikowanie szczegółów nie przyniesie pożytku samym rokowaniom.

WARUNKI HERRIOTA.

Paryż, 5 marca. (PAT). — Jak się dowiaduje Agencja Havasa Herriot zamierza uzależnić przyjęcie propozycji niemieckich w sprawie paktu bezpieczeństwa od następujących warunków: 1) zawarcie układów wojskowych pomiędzy Anglją, Francją i Belgją, ściśle związanych z paktami gwarancyjnemi, 2) wstąpienie Niemiec do Ligi Narodów z równoczesnem przyjęciem wszystkich stąd wynikających zobowiązań i 3) gruntowna zmiana propozycji berlińskiej co do przyszłych traktatów Niemiec z Polską i Czecchosłowacją.

DWIE KONCEPCJE MINISTRÓW ANGIELSKICH.

Paryż, 5 marca. (PAT). — „Matin" twierdzi, że podczas gdy kanclerz skarbu Churchill jest zwolennikiem paktu bezpieczeństwa z udziałem Niemiec, Chamberlain pragnąłby jaknajrychlejszego zawarcia paktu bezpieczeństwa pomiędzy Anglją, Francją i Belgją. W związku z powyższem „Matin" zaznacza, że francuskie koła dyplomatyczne mają nadzieję, iż górę weźmie koncepcja Chamberlaina.

Paryż, 5 marca. (PAT.) „New York Herald" dowiaduje się, jakoby Chamberlain podczas spotkania z Herriotem w najbliższą sobotę miał mu doręczyć projekt paktu bezpieczeństwa, zawierający gwarancje dla Francji, Belgji i Włoch.

PRZEMÓWIENIE CHAMBERLAINA.

Londyn, 5 marca. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu Izby Gmin po wygłoszeniu przemówienia przez liberała Fishera, zabrał głos Chamberlain.

Odpowiadając na pytanie Fishera, dotyczące propozycji w sprawie udziału Niemiec w pakcie gwarancyjnym, Chamberlain oznajmił, że o propozycjach tych wiadomo już jest premjerowi francuskiemu Herriotowi, który poinformował już o tem komisję do spraw zagranicznych izby deputowanych. Podobne wiadomości o chęci Niemiec przystąpienia do paktu gwarancyjnego otrzymał również minister. Otrzymał je drogą poufną już kilka tygodni temu, lecz poufność ta wzbudziła w ministrze dużą rezerwę. W rozmowach, które minister odbył później z ambasadorem niemieckim w Londynie, ten ostatni zapewnił go, iż rząd niemiecki żywił zawsze takie właśnie intencje i gotów jest przesłać podobne oświadczenia rządom w Paryżu, Brukseli i Rzymie. Chamberlain wita z zadowoleniem ten nowy zwrot rządu niemieckiego, potwierdzony zresztą w propozycjach, uczynionych sojusznikom Anglji. Staje się rzeczą pożądaną — mówił dalej Chamberlain — aby w wytworzonych wskutek tego nowych warunkach nastąpiła wymiana poglądów między rządami sojuszniczemi. Propozycje niemieckie w sprawie paktu wymagają jaknajpilniejszych badań. Pakt ten bowiem stwarza wielkie możliwości dla dzieła pokoju i bezpieczeństwa świata oraz sprowadzić może niewątpliwie utrwalenie stosunków europejskich na zdrowych zasadach. Chamberlain jest zwolennikiem współdziałania Anglji w dziele bezpieczeństwa, wskazując na zbyt blizkie sąsiedztwo Anglji z kontynentem, co nie pozwala jej pozostawać obojętną wobec rozgrywających się w tem sąsiedztwie wypadków.

W sprawie Gdańska oświadczył minister, że znajdzie się ona niewątpliwie przed forum Rady Ligi Narodów, dlatego też prosi izbę, aby nie domagała się narazie wyjaśnień w tej sprawie, gdyż pozbawiłoby go to możności swobodnego zdeklarowania się po stronie decyzji, jaka po wspólnej wymianie poglądów może zapaść i którą minister będzie musiał uznać za sprawiedliwą. Mówca podziela zdanie, wypowiedziane pod adresem odrodzonej Polski przez Fischera, a które streszcza się do poglądu, iż koniecznością dla Polski jest utrzymywanie z sąsiadami dobrych stosunków i podjęcie wszelkich możliwych wysiłków w celu złagodzenia sytuacji na wschodzie, sytuacji, która nie należy do łatwych, oraz w celu zapobieżenia niepożądanym powikłaniom.

Złożenie zwłok Eberta w Heidelbergu.

Heidelberg, 5 marca. (PAT.) Pociąg specjalny, wiozący zwłoki zmarłego prezydenta Rzeszy, przybył dziś rano do Heidelberga. W czasie przejazdu zebrane na stacjach tłumy składały zmarłemu ostatnie pożegnanie. W drodze na cmentarz za trumną postępowała rodzina, kanclerz Rzeszy, członkowie rządu, nadburmistrz m. Heidelberga oraz licznie zebrana ludność. Nad grobem wygłoszono liczne przemówienia, poczem przy dźwiękach hymnu narodowego złożono trumnę do grobu.

UCZCZENIE PAMIĘCI EBERTA.

Berlin, 5 marca. (PAT.) Celem uczczenia pamięci zmarłego prezydenta repu-

Blok opozycyjny w Jugosławji

ZMIANA PROGRAMU PARTJI CHORWACKIEJ.

Zagrzeb, 5 marca. (PAT). Blok stronnictw opozycyjnych przyjął nazwę bloku narodowego porozumienia i demokracji chłopskiej. Słowenska partja ludowa na posiedzeniu, odbytem w dniu wczorajszym, postanowiła przystąpić do wzmiankowanego bloku. Stronnictwo Radicza wykreśliło ze swojej nazwy słowo „republikańska" i powzięło na zebraniu w Zagrzebiu następującą uchwałę: Chorwacka reprezentacja narodowa przystępuje do bloku opozycyjnego i zgadza się na to, aby blok ten posiadał jednego wspólnego prezesa i wspólne kierownictwo, odpowiedzialne przed plenum bloku wszystkich posłów opozycyjnych. Chorwacka reprezentacja narodowa podkreśla wybitnie pokojowy charakter i pojednawczość narodu chorwackiego, który wszelako mimo wszystkich prześladowań rozporządza wielką siłą, jak tego dowiodły wyniki ostatnich wyborów. Chorwacka reprezentacja narodowa wyraża przekonanie, że najskuteczniejszą metodą zwalczania obecnego systemu jest walka w parlamencie. Tylko w wyjątkowym wypadku mogłaby być zastosowana abstynencja od udziału w pracach parlamentarnych.

Min. Skrzyński w Paryżu.

Paryż, 5 marca. (PAT.) Przybył tu dziś p. Minister Spraw Zagranicznych Skrzyński.

Zmiany w rządzie łotewskim

Ryga, 5 marca. (PAT.) Do gabinetu weszli 3-ej przedstawiciele stronnictw centrowych, a mianowicie: Juraszewski, jako minister sprawiedliwości, Arved Kalnin, jako minister oświaty i Gailit, jako minister rolnictwa. Koalicja rządowa została w ten sposób rozszerzona.

Pogłoska o zgonie Abdel Kerima

Madryt, 5 marca. (PAT). Uporczywie krążą tu pogłoski o śmierci Abdel Kerima.

Madryt, 5 marca (PAT.) Cudzoziemcy przybywający z Marokka, zaprzeczają pogłoskom o śmierci Abdul-Kerima.

Śladem Umińskiej.

OJCIEC ZABIJA SPARALIŻOWANĄ CÓRKĘ.

Wiedeń, 5 marca. (PAT.). „Abendblatt" donosi z Nowego Jorku, że lekarz Denver zgłosił się sam do policji z doniesieniem, że zabił swoją 38 letnią sparaliżowaną córkę, ażeby przerwać jej cierpienie.

— Z Casabianci donoszą o zawaleniu się bloku skały w tamtejszych kamieniołomach. Według doniesień „Matin'a" na skutek katastrofy 20 robotników zostało zabitych, a 3 ranionych.

— Dn. 4 b. m. w różnych punktach Berlina zwłaszcza na przedmieściach doszło do drobnych zaburzeń. W związku z tem pogotowie ratunkowe było wzywane w bardzo dużej ilości wypadków.

Czasopisma nadesłane.

„Życie Teatru" Nr. 8 zawiera: Treść i forma w teatrze — Wiktor Brumer. Commedia dell' Arte — Jan Lorentowicz. Teatr nagich masek. — Edward Boyé. Akcent i rytmika w dykcji. — Józef Kotarbiński: Bibljografja. Wiadomości bieżące.

Panteon Polski, ilustrowany dwutygodnik poświęcony czci i pamięci poległych o Wolność Polski, 1914—1921 opuścił świeżo prasę i zawiera, prócz licznych rycin, dużo materjału pamiętnikowego i historycznego Cena 3.50 złotych kwartalnie. Adres: Lwów, Zielona 7.

Książki nadesłane.

NAKŁADEM KSIĘGARNI M. ARCTA
wyszły następujące książki:

Atlasy sportowe, rozkładane z tekstami objaśniającemi.

Jazda na nartach w obrazach, 14 rycin.

Skoki narciarskie w obrazach, 23 ryciny.

Objaśnienia do obu atlasików napisał K. I. Luther, przełożył dr. W. Osmolski

Jesień W. S. Słownik angielsko - polski, zawierający 4000 najpospoliciej używanych słów angielskich, wybranych przez Departament Oświaty Stanu New York, jako podstawa do egzaminu obywatelskiego. Z wymową każdego wyrazu. Str. VIII + 134.

Kasprowiczowa M. i Kruszewska Z. Pieśń w szkole. Wybór piosenek dla dzieci i młodzieży, ułożony metodycznie dla klas siedmiu. Zt. VI. Szósty rok nauczania Str. 128 z rycinami.

Kazuro St. Co to jest Solfeggio i co o niem każdy nauczyciel i uczący się muzyki wiedzieć powinien. Str. 36

Kazuro St. Nowe Solfeggio na podstawach systemu tetrachordowego do użytku szkół ogólnokształcących. Str. 34

Kołodziejczyk J. dr. Ćwiczenia z morfologji roślin. I. Morfologja organów wegetatywnych roślin kwiatowych ,dla szkół średnich, zawodowych, seminarjów i samouków. Str. 32+12 tablic rycin

Szelążek W. Powstanie styczniowe. Wyd. II, z ryc., str. 72

Zaruski Marjusz. Na morzach dalekich. Kartki z pamiętnika marynarza Polaka. Wyd. II powiększone, z przedmową Zd. Dębickiego, z ryc. autora Str. 268+XII.

Kapitał i zysk z kapitału Eugenji Böhm - Bawerk. Dział pierwszy. Historja i krytyka teorji zysku z kapitału. Tłumaczenia z trzeciego wydania niemieckiego. Pod redakcją Wł. Zawadzkiego. II. Bibljoteka Wyższej Szkoły Handlowej. Nakładem Gebethnera i Wolffa.

Zuchwały napad bandycki w śródmieściu.

Wczoraj około godz. 4 po poł. do mieszkania Szmula Szwaba przy pl Grzybowskim 7 wtargnęło trzech uzbrojonych złoczyńców. W mieszkaniu nikogo z domowników nie było, a służąca Zofja Roztwora zeszła do piwnicy po węgiel. Kiedy Roztwora wróciła, zobaczyła w mieszkaniu gospodarujących w najlepsze bandytów. Zanim jednak zdołała wszcząć alarm, rabusie rzucili się na nią, związali i jeden z nich pozostał przy niej na straży z rewolwerem w ręku. Dwaj inni udali się do sypialni, gdzie rozbili kasę ogniotrwałą i zrabowali gotówkę oraz ogromny zapas biżuterji, którą Szwab, właściciel zakładu jubilerskiego przy ul. Granicznej 10, przechowywał w domu. Rabunek trwał od 4½ do 5½ pp. Bandyci, zamknąwszy służącą w jednym z pokojów, zbiegli. Roztwora z trudem uwolniła się z więzów i wybiegła do sieni, alarmując sąsiadów. Zawiadomiono policję.

Na miejsce zuchwałego napadu przybył prokurator i kierownicy urzędu śledczego Sonnenberg i Kurnatowski. Wszczęte dochodzenie dotąd wyników nie dało. Poszkodowany Szwab nie zdołał jeszcze ustalić, jaką wartość przedstawiała zrabowana biżuterja.

Z Rady Miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej, któremu przewodniczył wiceprezes Rady tow Szpotański, w całości poświęcone było sprawom budżetowym.

Bez dyskusji uchwalono budżet Muzeum Narodowego, zamykający się deficytem zł. 768.534.

Również bez dyskusji uchwalono budżet Wydziału Ubezpieczeń, zamykający się w dochodach i wydatkach sumą 1.626.046 zł.

Dalej przyjęto budżet Wydziału Technicznego w dochodach zwyczajnych i nadzwyczajnych w sumie 1.330.000 zł., w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych 10.499.000 zł., oraz budżet Urz Inspekcyjno - Budowl w dochodach i w wydatkach w sumie 117.667 zł.

Przy omawianiu budżetu Wydziału Zaopatrywania obszerne przemówienie wygłosił r. **Alter**, podnosząc sprawę budowy piekarni miejskiej, uchwaloną przez Radę Miejską, a niewykonaną przez Magistrat od szeregu lat. Magistrat nie może się usprawiedliwiać brakiem pieniędzy, gdyż w ciągu tego czasu dwukrotnie traktował o kupno piekarń. Rad. Alter zgłosił szereg wniosków.

Po powtórnem przemówieniu referenta r. **Dymowskiego** budżet w sumie 4.147.657 zł w dochodach i wydatkach przyjęto.

Budżet teatrów miejskich referował r. **Hirszel.** Radny **Orzech** przemawiał przeciwko stosowaniu przez Magistrat przenoszenia sum z pozycji na pozycję Rad. **Bylewski** zgłasza wniosek o przyznanie w teatrach miejskich ulg wojskowym.

Budget bez sprzeciwu uchwalono. Wynosi on w dochodach 3.431.470 zł., w wydatkach 5.954.870 złotych

Ruch robotniczy

Z życia partji.

DO RADNYCH MIEJSKICH P. P. S.

Dnia 5-go kwietnia b. r. odbędzie się w Warszawie Zjazd Związku Miast, na którym będą omawiane sprawy przyszłych statutów miejskich i ordynacji wyborczych do Rad Miejskich.

Wobec pierwszorzędnego znaczenia dla klasy robotniczej wyżej wymienionych ustaw, oraz kampanji reakcyjnych stronnictw przeciwko demokratycznemu rozwiązaniu spraw samorządowych — wzywamy wszystkich radnych P. P. S., ażeby na terenie Rad Miejskich postarali się o uzyskanie mandatu na Zjazd Związku Miast.

Pisma partyjne prosimy o przedruk niniejszego wezwania.

Centralny Wydział Samorządowy P. P. S.

Niniejszym zawiadamiamy, że książeczka partyjna Nr. 2746 wydana na imię Tow. Werpachowskiego Piotra jest nieważna. Została skradziona razem z dokumentami.

W piątek, dnia 6 b. m.

Dzielnica Śródmiejska o godz. 7 w lokalu dzielnicy, Al. Jerozolimskie 6, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego.

Dzielnica Powiśle. O godz. 6 wiecz. w lokalu dzielnicy, Solec 68, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego, oraz o g. 7 ogólne zebranie członków dzielnicy na którem tow. Bruner wygłosi odczyt n. t. **„Historja I-go Proletarjatu“.**

Dzielnica Powązkowska o godz. 7 w lokalu dzielnicy, Okopowa 30 m. 16, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy.

Dzielnica Jerozolimska. O godz. 7 w. w lokalu dzielnicy, Chłodna 41, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy.

Koło Gazowników P. P. S. na Woli. O godz. 7 w lokalu dzielnicy Wola-Czyste, Wolska 44, odbędzie się zebranie Koła.

Dzielnica Praska o godz. 7 w lokalu dzielnicy, Brukowa 29, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy.

Dzielnica Czerniakowska o godz 7 w lokalu dzielnicy Czerniakowska 193, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego.

W niedzielę, dn. 8 b. m.

Dzielnica Wola-Czyste o godz. 11 w lokalu dzielnicy, Wolska 44, odbędzie się Konferencja Dzielnicowa.

WIELKI WIEC ROBOTNIKÓW FABRYK TYTUNIOWYCH. W niedzielę, dn. 8 b. m. o godz. 10, w sali Towarzystwa Higienicznego, Karowa 31, odbędzie się wielki wiec robotników i robotnic fabryk tytuniowych. Przemawiać będą tow. tow. posłowie R. Jaworowski i Z. Praussowa, radny Szpotański i ławnik Szczypiorski.

Ruch zawodowy.

Z Rady Związków Zawodowych. Sekretarjat Rady prosi tow. tow. Głażewskiego, Szenaicha i Kina, o przybycie w piątek 6 b. m. punktualnie o godz. 6 wiecz. do lokalu Rady, Kredytowa 3 w celu sprawdzenia Kasy.

Związkom Zawodowym wydaje kartki ulgowe do teatrów szyfmanowskich i miejskich, sekretarjat Rady Związków, Kredytowa 3, od 10 do 3 p.p.

Zarząd Zw. Zaw. Automobilistów zawiadamia członków, że w dniu 8 b. m. o godzinie 4 popoł. przy ul. Leszno Nr. 48, w lokalu Zw. Zaw. Dozorców Domowych, odbędzie się zebranie. Na porządku dziennym: Sprawy organizacyjne i prawa jazdy na taxis. Sprawa egzaminów na szoferów (szkół szoferów) oraz sprawa spółdzielczego stow. automobilistów.

Ze Zw. Zaw. Rob. Przem. Chemicznego. Dnia 8 b. m. o godz. 10 r w drugim terminie o 10½ odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie członków oddz w lokalu związku, Wolska 44. Wstęp za legitymacjami.

Ruch kult.-oświatowy.

Odczyt tow. Barlickiego na N. Brudnie. W niedzielę, dn. 8 b. m., o godz. 11 r. w lokalu T.K.O. (ul. Syrokomli 22) **TOW. POS. N. BARLICKI** wygłosi odczyt na temat **„Układ sił społecznych i partje polityczne w Polsce“.**

Wycieczka do Zachęty. W niedzielę dnia 8-go marca odbędzie się wycieczka do Zachęty którą prowadzić będzie prof. Zygmunt Badowski. Bilety w cenie 90 gr., dla członków T. U. R. i grup robotniczych 70 gr. nabywać można w Kole Krajoznawczem, Jerozolimska 6. Zbiórka o godzinie 11-ej przed Zachętą.

Wycieczka do Muzeum Zoologicznego. W niedzielę, dn. 8 marca odbędzie się wycieczka do Muzeum Zoologicznego, którą prowadzić będzie tow. Aszer. Bilety w cenie 60 gr., dla członków T. U. R. i grup robotniczych 50 gr., nabywać można w Kole Krajoznawczem. Zbiórka o g. 11-ej przed bramą wjazdową Uniwersytetu, Krak.-Przedm. 26.

Odczyt o Krakowie i zebranie VI Koła Krajoznawczego. W sobotę 7 marca o godz. 8-ej wiecz. wygłosi w sali O. K. R. (Jerozolimska 6, I piętro) prof Kropatsch odczyt p. t. „Kraków i jego okolice“. Odczyt ilustrowany będzie licznemi przezroczami. Po odczycie odbędzie się zebranie Koła Krajoznawczego. Wstęp na odczyt: dla członków Koła Krajozn. wolny, dla nieczłonków 30 gr.

Koło Młodzieży T. U. R. na Pradze urządza w niedzielę wycieczkę do Muzeum Wojskowego. Zbiórka o godz. 10.30 przy kolumnie Zygmunta. Bilety w cenie gr. 50 nabywać można w sekretarjacie koła, Brukowa 29, oraz przy wejściu do Muzeum.

Otwarcie nowego koła młodzieży T. U. R. W niedzielę, dn. 5 b. m. o godz. 11 przed poł. nastąpiło w lokalu dzielnicowym P P. S. Wolska 44. uroczyste otwarcie koła młodzieży robotniczej „Wola“. Uroczystość zagaił w paru słowach tow. F. Piłacki, powołując na przewodniczącego tow. Lewaka, poczem po odegraniu „Czerwonego Sztandaru“ przez orkiestrę mandolinistów przedstawiciele pozostałych kół T. U. R. środowiska warszawskiego witali świeżo powstające koło, wyrażając radość z powodu nowej placówki młodzieży robotniczej i w serdecznych słowach życząc jej pomyślnego rozwoju. Następnie przemówił tow. Garlicki, podkreślając wagę powstania koła młodzieży T. U. R. w tak wielkiem zbiorowisku robotniczem, jakiem jest Wola.

W dalszym ciągu nastąpiła część artystyczna, którą wypełniły deklamacje tow. Piaseckiej i art. teatru Pol. p. Suchcickiego oraz orkiestra mandolinistów. Wszystkie punkty programu oklaskiwane były gorąco. Uroczystość zakończono zbiorowem odśpiewaniem „Czerwonego Sztandaru“.

Koło młodzieży robot. „Wola“ natychmiast przystąpiło do pracy i zorganizowało własną czytelnię, powstaje przy kole sekcja polonistyczna, w najbliższą sobotę zaś 7 b. m. odbędzie się staraniem koła odczyt p. Badowskiego p. t. „Wojna wojnie“.

Prowincja.

Sierpc.

(kor. własna)

NADUŻYCIA DOZORCY DROGOWEGO P. K. P.

Pisaliśmy niedawno o nadużyciach w wydziale drogowym P. K. P. Łowicz. Mamy obecnie do zanotowania inny fakt nadużyć Dotyczy on dozorcy drogowego na linji Sierpc — Nasielsk, p. Jocza, który sprzedał kolejowe podkłady, bale, w sąsiedniej wiosce.

Policja zrobiła protokuł i oddała sprawę do sądu pokoju w Sierpcu, tymczasem kiedy dyrekcja kolejowa wydelegowała w celach śledztwa specjalnego inżyniera, ten tak przeprowadził dochodzenie, że mimo, zaświadczenia policji w Sierpcu o powyżej wymienionym fakcie, **dochodzenie umorzono!!!** Tłomaczono to tem, iż nie jest ustalone, że Jocz sprzedał podkłady i bale kolejowe bez zezwolenia dyrekcji!

Zato prezes dyrekcji, p. Mikulski, którego tak pobłogosławili pp. Nowakowski i Czajkowska na wiecu w Łodzi, **polecił zwolnić starszego robotnika Szulejowskiego Władysława, który poważył się donieść na Jocza i domagał się od Jocza stosowania wobec niego i innych robotników 8 godz. dnia pracy!!!**

Jak widzimy, na każdym kroku sami pracownicy kolejowi pilnują dobra Państwa i kolejnictwa, ale, niestety, władze kolejowe hamują te zabiegi, mszcząc się na uczciwych pracownikach kolejowych!

ZYGMUNT FEINMESSER

Zmarł dnia 4 b. m. **w Meranie** i tamże został pochowany.

Dotkliwą stratę wiernego przyjaciela poniosło

Grono przyjaciół.

Cześć Jego pamięci!

KONFERENCJA OKRĘGOWA P. P. S. W OKRĘGU BIAŁA-ŻYWIEC.

(Kor. własna).

W okręgu naszym odbywają się regularnie co tydzień odczyty i zgromadzenia poselskie. W poniedziałek d. 16 z. m. w Domu Robotniczym w **Bielsku** pos. tow **Ziemięcki** wygłosił odczyt o wewnętrznych stosunkach w Polsce, zaś w niedzielę d. 24 z. m pos. tow. **Niedziałkowski** o polityce zagranicznej. W poniedziałek d. 2 marca w ogromnej sali hotelu pod „Czarnym Orłem“ w Białej pos. tow. **Czapiński** wygłosił wobec tysiąca słuchaczy odczyt o konkordacie.

1 marca w **Białej** odbyła się konferencja okręgu, w obecności 72 delegatów reprezentujących 22 miejscowości, pozatem — licznego grona gości. Po zagajeniu przez tow. **Pająka,** zebrani urządzili serdeczną owację przybyłemu na konferencję sen. tow. **Misiołkowi,** którego też wybrano honorowym przewodniczącym konferencji. Pos. tow. **Czapiński** przedstawił sytuację polityczną w kraju; wywody jego uzupełnił tow. **Misiałek;** pos. tow. **Pużak** referował na temat spraw organizacyjnych, przedstawiając m. in. rozkład komunizmu w Polsce.

W obszernej dyskusji zabierał głos długi szereg mówców; między in. tow. **Sokołowski** zwrócił uwagę na kilka artykułów w organie niemieckiej S. D. „Volksstimme“, wychodzącym w Bielsku — krytykujących P. P. S. i Amsterdamską Międzynarodówkę Zawod. Zabierali głos t. t. dr. **Gross, Durczak, Pysz, Kutiara** i in., tow. **Pająk** przedstawił sprawozdanie z rocznej działalności O. K. R.

W końcu została przyjęta obszerna polityczna rezolucja, przedłożona przez referenta tow. Czapińskiego. Rezolucja protestuje przeciwko zamachom na Konstytucję, żąda przeprowadzenia wyborów do rad miejskich na podstawie demokratycznej ordynacji wyborczej z Kongresówki itp.

Następnie po referacie oświatowym tow. Cz. uchwalono założyć w okręgu oddział T. U. R.

Obradowano również nad stosunkiem do związków zawod., wreszcie wybrano nowy zarząd O K. R

Sen. tow. **Misiołek** pięknem przemówieniem zamknął konferencję.

Komunikaty Zw. Pr. Krawieckich Bracka 17.

Baczność członkowie sekcji męskiej. Ogólne Zebranie odbędzie się dnia 8 go b. m. o godz. 10 i ½ rano punktualnie.

Niniejszym Zarząd Oddz. Warszawa zawiadamia, iż Stefan Biały zam. przy ul. Leszno Nr. 43 i Stefan Parobczyński zam. przy ul. Mokotowskiej Nr. 65 nie są członkami Związku z powodu nieopłacenia wkładek członkowskich i nadużycia popełnionego przez ostemplowanie sobie stemplem „ZAPŁACONO“ książeczki członkowskiej.

Baczność Chałupnicy Krawcy.

Ogólne Zebranie odbędzie się dnia 8 go b. m. o godz. 10 przy ul. Elektoralnej Nr. 21. Zarząd wzywa do stawienia się członków jaknajliczniej na obydwa Zebrania.

Z sądów.

Spór o Plac Saski.

Magistrat m. st. Warszawy na ostatniem swem posiedzeniu postanowił wystąpić za pośrednictwem miejskiego radcy prawnego na drogę sądową przeciwko Skarbowi Państwa o przywrócenie zakłóconego posiadania Placu Saskiego, jako publicznego, należącego do gminy samorządowej.

Ciekawy spór o Plac Saski ma podkład następujący:

Związek spółdzielni budowlanych dn. 7 maja 1924 r. zwrócił się do magistratu z prośbą o zezwolenie na ogrodzenie parkanem terenu Placu Saskiego, niezbędnego przy rozbiórce soboru. Podanie to przesłano do opinji urzędu inspekcyjno-budowlanego, który orzekł, że ze strony technicznej niema przeszkód do zajęcia wymienionego terenu przy b. soborze na powierzchni 12015 m kw. Z kolei na skutek doręczonego wymienionej firmie nakazu płatniczego w sprawie uiszczenia opłaty miejskiej w sumie 33.557 zł. 89 gr., przewidzianej w par. 14 przepisów miejskich za zajęcie placu publicznego za czas od 2 maja 1924 do 2 maja 1925 r., okręgowa dyrekcja robót publicznych zakomunikowała magistratowi, że powyższe żądanie magistratu nie ma podstaw prawnych gdyż omawiany plac, zgodnie z opinją Prokuratorji jeneralnej Rzplitej z d. 3 IX.1920 r., stanowi bezsporną własność Państwa.

Radca prawny, do którego opinji sprawę powyższą skierowano, orzekł, że, w celu uniknięcia możliwych kwestji i zarzutów, należy natychmiast, póki nie upłynie rok od czasu zajęcia części Pl. Saskiego pod rozbiórkę soboru, wystąpić przeciwko Skarbowi na drogę sądową o przywrócenie zakłóconego posiadania.

Jako dowód, że Pl. Saski jest własnością miejską, posłużyć może—zdaniem wydziału prawnego — fakt, że miasto jest w posiadaniu placu od chwili oddania go do użytku publicznego, przyczem zajęcie nastąpiło na ogólnych zasadach za zgodą magistratu oraz że w dziale III Nr. 2 księgi hipotecznej nieruch. Nr 413 1/2 A. istnieje wniosek, w którym jest mowa o Pl. Saskim, jako publicznym. Wreszcie omawiany plac jest wniesiony do inwentarza miejskiego i figuruje na planie inż. Świąteckiego z r. 1852, dołączonym do taryfy domów i miasto na tym placu, jako publicznym, urządza i konserwuje skwery, układa bruki i chodniki oraz zajmuje się uprzątaniem całego placu, ponosząc z tego tytułu znaczne wydatki. Dlatego też — zdaniem radcy prawnego magistrat ma zupełne prawo pobierać ustanowione opłaty za czasowe zajęcie Placu Saskiego pod rusztowania itp.

Rozstrzelanie Branickiego.

Jak wczoraj donosiliśmy, dnia 4 marca r. b wyrokiem Sądu Doraźnego w Warszawie został skazany na karę śmierci przez rozstrzelanie mieszkaniec wsi Posiadały, pow. Mińsko-Mazowieckiego, Franciszek Branicki, lat 29 za napad rabunkowy.

Obrońca skazanego wniósł prośbę o ułaskawienie, którą Pan Prezydent Rzeczypospolitej odrzucił, wobec czego wyrok wykonano w dniu wczorajszym.

Życie gospodarcze

Kapitał szwajcarski w Polsce.

Pewien kapitalista szwajcarski zakupił część olbrzymich dóbr Krotoszyńskich w Poznańskiem dla założenia w nich wzorowego gospodarstwa rolnego i wytwórni skondensowanego mleka. Będzie to pierwsza w naszym kraju fabryka takiego mleka. (—)

Ulgi celne dla drzewa liściastego.

Na wniosek Min. Przemysłu i Handlu Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów postanowił: zawiesić cło wywozowe od drzewa bukowego i zmniejszyć o 50% stawkę celną od wywozu dębiny

Notowania giełdy warszawskiej

Dol. Stan. Zjedn. za 1—5.16 i pół
Franki francuskie za 100—26.48
Funty angielskie za 1—24 77
Floreny holend. za 100—207 75
Kor. czesko—słow. za 100—15.43
Franki szwajc. za 100—99.93
Korony austrjac. za 100 000—73.12
Liry włoskie za 100—20.97
Franki belgijskie za 100—26.14

KRONIKA.

STAN POGODY

(według danych Państw. Instytutu Meteorologicz.)

Temperatura najwyższa wynosiła wczoraj w Warszawie +4°, najniższa —5°, w Zakopanem pochmurno, temperatura najniższa —5°, najwyższa cnegdaj +1°.

Przypuszczalny przebieg pogody w dniu dzisiejszym: przeważnie pochmurno, przelotne opady (deszcz, śnieg), temperatura w pobliżu 0°, umiarkowane wiatry zachodnie.

„Krzywe Zwierciadło“ zamknięte. „Rzeczpospolita“ donosi: W dniu wczorajszym z rozporządzenia Komisarza Rządu został zamknięty teatr rosyjski „Krzywe Zwierciadło“, dający przedstawienia w kinoteatrze Wodewil. Przyczyną zamknięcia teatru było zerwanie umowy ze strony koncesjonarjusza.

Sprawy Miejskie. Na ostatniem posiedzeniu komisji finansowo-budżetowej rady miejskiej odrzucono wnioski tow. radnego Pilackiego, referującego budżet Komitetu Rozbudowy na r. 1925, poczem przekazano referat tego budżetu r. Majzlowi, ewentualnie r. Dymowskiemu. Następnie przyjęto budżet wydziału statystycznego na r. 1925 Uchwalono też w drodze wyjątku wniosek magistratu upoważniający zarząd teatrów miejskich do przenoszenia w granicach budżetu na r. 1925 preliminowanych kredytów z pozycji na pozycję, a to w związku z reorganizacją teatrów miejskich.

Dzień przeciwgruźliczy. Dn. 14 i 15 marca odbędzie się w stolicy zbiórka na rzecz walki z gruźlicą. Nadto wygłoszony będzie w różnych dzielnicach miasta szereg odczytów i urządzona będzie wystawa ruchoma na autobusach.

Mieszkanie w ustępie. Komisja sanitarna stwierdziła, iż istniejący w domu przy ul. Grzybowskiej 18 ustęp posiada wejście do lokalu mieszkalnego, zajmowanego przez Stanisławę Jaworską i jej sublokatorów, w ogólnej liczbie 8 osób, w tem kilkoro nieletnich. Omawiany jednopokojowy lokal innego wejścia nie posiada. Wobec tego Wydział Zdrowia magistratu zwoła w najbliższym czasie komisję sanitarną, z udziałem budowniczego, w celu stwierdzenia możliwości przeróbek i wydania odpowiednich zarządzeń. (—)

Wystawa w Kamienicy Baryczków. Przygotowania, związane z wysłaniem do Paryża eksponatów, przeznaczonych na wystawę międzynarodową sztuk dekoracyjnych, są już na ukończeniu Tow. „Zdobnictwo Polskie“, przygotowało drugą zmianę urządzonej w Kamienicy Baryczków wystawy, rozpoczynając ten pokaz wystawieniem gobelinu, przeznaczonego do pawilonu naszego w Paryżu. Gobelin ten wystawiony będzie jedynie przez sobotę i niedzielę W związku z nim wystawiony będzie na dłuższy przeciąg czasu szereg kilimów.

Wystawa otwarta jest codziennie od godz. 10 do 5-ej popoł.

Nagrody Kasy im. Mianowskiego. Komitet Kasy im Mianowskiego w dniach 10.I i 7.II b. r. przyznał nagrody, przypadające za rok ubiegły, następującym pracownikom naukowym: profesorowi Kazimierzowi Tymienieckiemu za pracę p. t. „Procesy twórcze formowania się społeczeństwa polskiego w wiekach średnich“ — (nagrodę z zapisu A. Pawińskiego) i pr. d-rowi Stefanowi Kołaczkowskiemu za monografję p. t. „Stanisław Wyspiański“ — (nagrodę z zapisu Z Pileckiego).

Wykłady o psychoanalizie. Collegium Publicum Wolnej Wszechnicy Polskiej przystępuje do organizowania, poza dotychczasowemi wykładami publicznemi, serji odczytów z dziedziny najważniejszych współczesnych zagadnień naukowych. Wstęp na te odczyty otwarty jest, poza słuchaczami W. W. P. dla ogółu publiczności.

Jako pierwszy cykl wykładów, W. W. P. organizuje w marcu b. r. sześć wykładów: O psychoanalizie. Wykłady wygłosi dr. Maurycy Bornsztajn, znany neuropatolog i psychjatra.

Wykłady dra Bornsztajna odbywać się będą dwa razy w tygodniu, począwszy od 9 marca w lokalu W. W. P., przy ul. Śniadeckich 8.

Bilety w cenie od 1 zł. 50 gr. za wykład, zł. 6 za cały cykl są do nabycia w Kwesturze Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Wycieczka jugosłowiańska do Polski. W drugiej połowie b. m. przyjeżdża do Polski wycieczka jugosłowiańska Inicjatywę wycieczki podjął jugosłowiański chór akademicki „Obilic“. Chór ten pragnie poznać polską publiczność z dorobkiem pieśni serbskiej.

Towarzyszy wycieczce tenor-solista, Rijawiec oraz szereg profesorów uniwersytetu. Przewidziane są koncerty we Lwowie, Lublinie, Warszawie, Wilnie, Łodzi, Poznaniu, Katowicach i Krakowie.

Polskie Tow. Miłośników Fotografji (Czackiego 3/5, m. 30, tel. 5-34) urządza w czasie od 9.3 do 1.4 b. r Kurs fotografji dla początkujących amatorów. Wykłady i ćwiczenia odbywać się będą w godzinach wieczorowych w lokalu P. T. M. F., gdzie, w dni powszednie od godz. 6 do 8 wiecz. Sekretarjat udziela informacji. Opłata za kurs wynosi 30 zł.

ZEBRANIA I ODCZYTY:

Pierwszy z 3-ch odczytów, urządzanych staraniem Komitetu Daru Narodowego dla Marji Skłodowskiej-Curie, wygłosi w piątek dnia 6.III prof. fizyki Uniw. Warsz. S. Pieńkowski w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Krak.-Przedm. 66 o godz. 8-ej wiecz., pod tytułem: „Drogi współczesnych badań atomu“.

Bilety nabywać można w księgarni Gebethnera i Wolffa — Krak. Przedm. 15, w biurze Komitetu Daru Narodowego dla Marji Skłodowskiej-Curie, Nowy-Świat 21, od godz. 4-ej do 6-ej p.p

Staraniem Koła Mierników, Studentów Politechniki odbędzie się dn. 6 b. m o godz. 7-ej wiecz. w auli Politechniki (Gmach Główny) odczyt p. t. „Poezja Murów“ (twórczość prof. S. Noakowskiego), który wygłosi p Czesław Olszewski.

Z Koła Polonistów Słuchaczów Uniwersytetu. Dnia 6 b. m. w aud. III U. W. o godz 8-ej wiecz. odbędzie się odczyt z cyklu „Nauki humanistyczne a życie“, na temat: „Filologja klasyczna a życie“, prelegent dr asyst. Al. Turyn.

WYPADKI.

Zbrodniczy czyn. Zamieszkała w domu Nr. 62 przy ul Towarowej krawcowa, 28-letnia Eugenja Kwiatkowska została oblana kwasem siarczanym przez niewiadomego sprawcę. Lekarz Pogotowia stwierdził poparzenie twarzy i klatki piersiowej i przewiózł K. do szpitala św. Ducha

Wypadek tramwajowy. Na rogu ul. Stalowej i Konopackiej Stanisław Bromiński, robotnik, w czasie jazdy wyskakiwał z tramwaju. Skok był fatalny, gdyż Bromiński upadł i złamał nogę w lewej kostce. Poszwankowanego przewiozło Pogotowie do szpitala Przemienienia Pańskiego.

Przy pracy. W fabryce pilników „Hossyb“ w Żbikowie podczas pracy młot parowy uderzył Józefa Smolińskiego, robotnika, który doznał zgniecenia ręki. Poszwankowanego przewieziono do szpitala w Pruszkowie.

Wypadek samochodowy. Na rogu ul. Nalewki i Gęsiej samochód najechał na przechodzącego przez jezdnię Dawida Hnulca, czeladnika. Poszwankowanego przewieziono dorożką do ambulatorjum Pogotowia, gdzie lekarz dyżurny stwierdził rany tłuczone lewej nogi.

Zbrodniczy napad. Na ul. Zielnej przed domem Nr. 25 na przechodzącego Polikarpa Krawczuka, żołnierza napadł nieznany sprawca, który zadał mu nożem ranę ciętą prawego ramienia. Rannego przewiozło Pogotowie do szpitala Ujazdowskiego

Oszustwo brylantowe. Eugenjusz Rajche, zamieszkały w hotelu „Victorja“, przechodząc przez Saski Ogród został zaczepiony przez dwóch mężczyzn, którzy proponowali mu kupno brylantów. Rajche zgodził się i kupił dwa brylanty za które zapłacił 37 dolarów, 100 zł., 100 mk. fińsk. i 500 mk. niem. Rajche po odejściu od sprzedawców udał się do jubilera, gdzie dowiedział się, że są to misternie szlifowane szkiełka

Program koncertów radjofonicznych

na dzień 6 b. m.

Warszawa: Godz. 18 do godz. 19. Produkcje wokalne i muzyczne próbnej stacji radiofonicznej „P. T. R“ Koncert zespołu orkiestralnego. Występ artystów teatru „Nowości“ p.p. Niewiarowskiej, Sokołowskiej, Szczawińskiego i Sendeckiego oraz komunikat „P. A. T.“ i Biuletyn meteorologiczny

Paryż: fala 458. Godz. 20.30. Wieczór muzykalno - wokalny.

Berlin: fala 505. Dwa koncerty orkiestry i solistów: pierwszy 16.30, drugi o 20.30.

Wrocław: fala 418. Godz. 20.30. Koncert symfoniczny; muzyka Wagnera i Beethovena.

Królewiec: fala 463. Godz 16.30. Koncert orkiestry. Godz. 20. Opera „Aida“.

Lipsk: fala 454. Godz. 20.15. Koncert orkiestry; w programie Wagner, Rossini i Strauss.

Monachjum: fala 485. Trzy koncerty o godz. 16.30, 18.30 i 20.45.

Stuttgart: fala 443. Godz. 20. Koncert symfoniczny; w programie Mozart i Haydn.

Praga: fala 1160 Godz. 20. Koncert popularnych melodji.

Wiedeń: fala 530. Godz. 16.10. Koncert. Godz. 20 Drugi wieczór cyklu „Humoryści w literaturze świata“. Courteline, Molnar, Schnitzler.

Zurych: fala 515. Godz. 20.15. Koncert chóru.

Teatr i muzyka

JAK BUDOWANO POLSKĘ“

Komedjo-satyra polityczna Józefa Jeremi.

Jeżeli zrezygnujemy z całego tytułu — boć w utworze tym niema ani Polski, ani budowy „ani“ komedji, — bo od komedji wymaga się znacznie więcej, — ani satyry, — bo i z tem słowem wiąże się inne znaczenie, — ani wreszcie polityki,—boć jest to zwyczajnie galimatjasz kilku złodziei i idjotów; — jeżeli odejmiemy to wszystko, — pozostanie wszelako coś, — co mówi, że autor tej hecy jest człowiekiem zdolnym i w utworze swym błysnął czasami talentem. Niepotrzebnie tylko zaopatrzył go w tyle szumnych tytułów... Jak na tych głupkowatych matołów, którzy się w nim kręcą, to stanowczo zbyt wiele, — więc nie dziw, że nie podołali temu ciężarowi, choć zgrani byli dobrze...

Szczególnie udała się rola panu Jastrzębcowi,—którego talent widać znalazł właściwy kierunek i przy dużej inteligencji i pomysłowości pozwolił mu stworzyć typ nader interesujący i jednolity... Dobra w linii i grze była pani Dzierżanowska, bardzo dobry pan Wandycz. Wreszcie pp. Roman i Kucharski.

Zresztą cały zespół grał składnie, niebardzo jednak czując, czego chce autor, — czy groteski, która krzyczała z każdej sytuacji, czy melopatetycznej łezki, czy wreszcie tragicznej grozy, co się całkiem bez potrzeby odzywała strzałami w końcu każdego prawie aktu... A widz biedny siedział i furt się namyślał, czy śmiać się czy płakać, konsumując ten salceson teatralny. Jednak z tej sterty rupieci i niepotrzebych efektów przegląda jakiś nerw teatralny, jakaś iskra,— zadatek talentu, — krytycyzmu!..

Z radością powitać należy wracającą na afisz sztukę „Śmierć Okrzei“. Sądzę, że kto jeszcze nie widział, pośpieszy zobaczyć to naprawdę interesujące i pouczające przedstawienie.

Jan Niw.

KONCERT TOW. ŚPIEWACZEGO „HARFA“.

„Płyń pieśni, płyń, hen w świata strony“—głosi hasło Tow. śpiewaczego „Harfa“. Środowy koncert „Harfy“ pod dyr. Wacława Lachmana był jednem więcej ogniwem w łańcuchu pożytecznej działalności tej instytucji, która, szerząc zamiłowanie śpiewu chóralnego, rozpowszechnia pieśń polską przedewszystkiem u nas, a także i poza granicami kraju naszego.

Wykonanie kilku pieśni chóralnych z dłuższym „Germinal“ na czele świadczy o poważnej i systematycznej pracy chóru. Widoczne ześpiewanie się i zestrojenie poszczególnych głosów zespołu dało w rezultacie tę giętkość, elastyczność i ruchliwość w wyrazie, o którą zawsze tak trudno w produkcjach muzyki zbiorowej. Przydaliby się chórowi, oczywiście, lepsi tenorzy, pożądana byłaby większa równość brzmienia (czasem głosy niejednocześnie milkły); są to jednak szczegóły, które bynajmniej nie odebrały całości jej dużego artystycznego znaczenia

Na program złożyły się prawie wyłącznie utwory mniej lub więcej znanych kompozytorów polskich. Pieśni chóralne: Obuchowicza, Noskowskiego, Sokołowskiego, Wallek - Walewskiego, Lachmana, Macury i solowe: Szopskiego, Melcera, Maszyńskiego i Niewiadomskiego (w interpretacji p. Comte-Wilgockiej) przedstawiały produkcję wokalną polską z jaknajlepszej strony.

Nie brakowało też śpiewności w kilku utworach Szopena, które z właściwem sobie wykończeniem muzycznem odegrała prof. Rabcewiczowa.

Szczytowym punktem koncertu był jednak „Germinal“ (pierwszy miesiąc wiosenny w kalendarzu republikańskim francuskim) z muzyką Fr. Riga. Piękny, głęboki, a przytem nastrojowy temat tego na większą skalę zakrojonego utworu chóralnego odpowiada dobrej, umiejętnie dostosowanej muzyce. Myśl główna o ofierze górnika, z którego krwi przelanej wyrasta nowy siew dla ludzkości— pociąga nietylko swą zręczną oprawą harmoniczną, ale i niepospolitą treścią ideową.

H. D.

Teatr Wielki. Dziś premjera opery komicznej M Ravela „Godzina hiszpańska“. Jutro gościnny występ Carlo Galeffiego w operze „Andrzej Chenier“.

W niedzielę o 3 popoł. „Pan Twardowski“.

Teatr Letni. Codziennie „Znaleziono nagą kobietę“

W niedzielę popoł „Dwaj mężowie pani Marty“.

Teatr Narodowy. „Uciekła mi przepióreczka...“ Żeromskiego

W niedzielę popoł. „Skąpiec“.

Teatr im. Bogusławskiego wystawia dziś poraz pierwszy dramat Tadeusza Micińskiego p. t. „Kniaź Patiomkin“ osnuty na tle znanego epizodu z rewolucji rosyjskiej 1905 roku Będzie to pierwszy utwór Micińskiego jaki ukaże się na scenie a pierwsze przedstawienie „Kniazia Patiomkina“ poprzedzi uroczysta akademja ku czci Micińskiego zorganizowana z inicjatywy grupy osób ze świata artystycznego i literackiego. Na program Akademji złoży się: przemówienie S. Żeromskiego, przemówienie W. Horzycy oraz deklamacja utworów Micińskiego w wykonaniu Ireny Solskiej.

Teatr Polski: „Poczekalnia I klasy“.

W sobotę premjera komedji-groteski Jerzego Kaisera „Romans kryminalny“.

W niedzielę o 4 popoł. „Poczekalnia I klasy“.

Teatr Mały. Codziennie „Zamiana“.

W niedzielę o 12 w poł. „Świt, dzień i noc“.

Teatr Nowości. Codziennie „Cloclo“.

Teatr im. Fredry. Dziś sztuka Stan Ignacego Witkiewicza „Jan Maciej Karol Wścieklica“.

W niedzielę o godz. 12 w poł. bajka „Cudowny sen“, o godz. 4 popoł „Powrót taty“.

Teatr Praski. Dziś „Śmierć Okrzei“. W sobotę wodewil „Fałszywe dolary“.

W niedzielę o godz. 12 i pół w połudn. poranek na rzecz Szkół powszechnych Nowego Bródna. O godz 4 popoł. „Śmierć Okrzei“

Teatr Popularny. W sobotę historyczny dramat p. t. „Śmierć cara Mikołaja II“.

Qui Pro Quo. Hallo Ciotka!

18-ty koncert w Konserwatorjum Wydziału Oświaty i Kultury Magistratu odbędzie się w niedzielę o godz. 4.15 po poł. Na program złożą się dzieła Beethovena, Mozarta, W. F. Bacha i Haendla. Wykonawcami będą: L. Kmitowa, M. Pohlowa i M. Borzakowski, oraz tercet wokalny (W. Eiblówna, J. Paszkowska i J. Ząbecka).

Z Konserwatorjum. W sobotę w Konserwatorium odbędzie się IV recital skrzypcowy Michała Wiłkomirskiego. Program: Bach, Beethoven, Brahms.

Z TEATRÓW ŚWIETLNYCH.

PAN. — Tragedja domu Habsburgów.

Ciekawy obraz na tle historycznem wyświetla Kino Pan. Bohaterem jest arc. Rudolf syn cesarza Franciszka Józefa — intrygą — dzieje jego tragicznej miłości z księżniczką Vetsera. Kończy się to oczywiście jak i w historji śmiercią obojga kochanków W zakończeniu niestety pewne niedokładności historyczne popełniono.

Całość mimo, że posiada aż 13 aktów i prolog jest nader zajmująca, tembardziej że szczegóły historyczne mogą służyć zamiast książki. Trzeba też przyznać że samo oświetlenie faktów jest bezstronne, co oczywiście zasługuje na szczere uznanie.

Na plus filmu trzeba i to zaznaczyć, że zdjęć dokonano w Burgu, a liczne przyjęcia dworskie i ceremonje wprowadzają duże urozmaicenie akcji.

Marja Corda — wyborna odtwórczyni roli księżniczki dała ciekawy i przemiły typ kobiety zakochanej młodej i tak bardzo kobiecej, że trudno wprost oprzeć się jej urokowi.

Reżyserja Ryszarda Cordy zasługuje na szczerą pochwałę.

Ika

TABELA WYGRANYCH LOTERJI PAŃSTW.

Wczoraj w siedemnastym dniu ciągnienia piątej klasy państwowej loterji klasycznej, główniejsze wygrane padły, jak następuje:

75.000 zł. na nr.: 10551.

Po 1.000 zł. na nr.: 25248 38809.

Po 600 zł. na nr.: 39363 43067

Po 500 zł. na nr.: 20009.

Po 250 na nr.: 16202 32099.

Po 200 zł. na nr.: 1348 2388 4239 4587 5971 6950 7074 10032 13701 16319 16486 17087 20750 21619 27829 31611 31804 32300 37736 39860 39967 42469 45504 48783.

Po 175 zł. na nr.: 1198 2661 3625 4311 6405 6624 7367 7548 8660 11346 12573 13640 17371 17371 17658 19624 20557 20584 22802 22963 23660 28796 30160 30779 31910 31928 32110 32718 33114 33244 33986 34732 35625 36196 37450 37960 38004 39499 41066 42248 43418 45730 47526 47641 48025 49180 49243.

POKWITOWANIA.

Na Inwalidów Wojennych.

W dzień Imienin męża ś. p Kazimierza de Nizc zł. 15.

Na „Dom Ludowy“.

Zw. Zaw. Robotników i Robotnic Przemysłu Włóknistego w Warszawie zł. 50

Redaktor naczelny dr. Feliks Perl. Wydawca: Rada Naczelna P. P. S. Redaktor odpowiedzialny: Jan M. Borski Odbito w drukarni „Robotnika“, Warecka 7